Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

серлало

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадуьл 1923 шера дениз ◆ ЕРА, 7 сентябрь, 1972 шу. ◆ № 108 (5914). Мах 2 кап.

ХЬАЖКІАШ — ДАЬХЕННА!

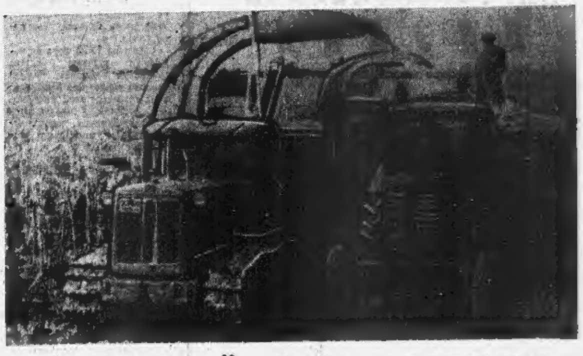

ХЬУВКЪАЯЬЙ «КУРА» ХЬАЖКІАШ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Уьх денощка сихбенна хьажкІаш чуэцаш бу Гудермеса районе боахьамашка. Ер яхна йоккъал латташ жимиладле а дика хьейкъей уж лерттІа Іуниа дахча.

«Кавказ» колхоза кхашка долхаш тхох отталу цхьаннена тІехьа шоллагІъяр йолаш хьажкІех етта лафеташ тІехьайола «Беларусь» хиа тракторий.

ХьажкІаш во ца хьуэкъяра бенгІало я из. 35 центнер чуяхь механизатораша хІора гектара тІера. ХІьата планагІа хІора гектара тІера чуэца еаврии 25 центнер мара яц. Механизатораш делкъийра хІама дуаш бер тхо яхаж гІа нийсденнача хана.

— Комбайн тІехьайнкхача тракторах тийсш да денна норма тІехкхоачашъяр, — йоах цхьаммо. Из бакъдеш йист хилар цхьоалагІча бригада бригадир Радуев Джамбар. Трактористашта болх бе хергга хьежжа кургда хьажкІаш цІера чуэцар, йоах нов. Радуева, ЯлхлагІа дя да механизатораш кура хьажкІаш чуэца болабенна. Цу юкъа чуийца яьшай шоллагІча бригаде ялата дІайийна хяшца 30 гектара тІарен, цхьоалагІча бригаде 60 гектара тІарен хьажкІаш.

Дийнахьи буси хьинар ца кходен хьа а хьегаш, лоацацача хана чуийна боьлар — шоай керттера деклар лераІ механизатораша. Денна нормаш 150 процент кхоачашъю механизатораша Абдурашидов Вахаси Калаев Мудукеи. Денна норма 2 гектар мара йоацаяа 3—3,5 гектара тІара хьажкІаш чуийца боал уж. Комбайнераша хьа ма хьоккхи хьажкІаш хьатта дІаккхухь лафеташ тІехьайсача ялх тракторо. Дийнахьа пхиъ-ялх рейс ю хІара трактористо. ХІинзле 200 тонн хьажкІаш хьатта дІайихьай.

— 60 гектара тІара ераш чуийцача йистедоал тхо.— йоах цхьоалагІча бригадерча звеньевойс Шахаев Шадида. Цун звеное дІайийна хьажкІаш я хІана чуэцаш латтараш. Уж дика хьувкъярах дог гІоадьина из звеньевой.

10 сентябрь хьатІакхоачаш эрригга хьажкІаш чуийца а бенна пачхьалкхенна планагІа йоагІа 250 тонн дІачуяла лерхІ механизатораша. Бакъда, элеваторе хІачуеннаяш 80 тонн мара яц. Из геттара а тІезига я. Тхо диннача дийнахь хьатте латта хьажкІаш цІенъеш йиъ кхелег мара яцар. Колхоза кулгалхой оарцагІбоала беза хьатта Іайна хьажкІаш эгІа цІенъяра а уж пачхьалкхенна дІалдара а.

С. ДЖАМБУЛАТОВ.

СУРТАШ ТІА: Габаев Абдулха агрегат хьажкІаш чуэцаш я; Алисултанова Палаяи, Вагипова Нурсети хьажкІаш цІенъеш ба.

И. ПЛИЕВА сурташ

ІА ГАЬНА ДАЦ

ОАЛАШ да: «Аьхки соалез кийчъе, Іай — ворда». Из дага а кхабаш Нохч-ГІалгІайчен колхозийи совхозийи кулгалхой, специалисташ хьайбаш лелаераш хайнахьа оарцагІбаьнаб фермаш Іанна дика кийчъяра. ХІа аьнна хьайбаш доахкаде предоахкаша а лаьрххІа вІашагІъехкача ремонтни бригадаша бааш дІадоладир дукхача меттигашка. ГІишлошъераш болабенар хьайбай помещенешта ремонт а, фермай ковкаш цІенде, наькъаш тоаде.

Масала, ахкак шинъе фермашта ремонт а болабенинаб Наьсаран района «Знаменский» совхоза. Цудухьа Іевлий-Юртарча отделене фермаш тоаль дукха ка я. Іанна кийчъаь йоллош латт СурхотІерча отделене фермаш а.

Цу бехктенхамеча балха лерттІа йоакхе ю Гудермесан района боахамашка а. «Дружба» яхача колхозерча фермашта ремонт аь ява йоал прораб С. Хизриев керте латта гІишлошъерий бригада. Иштта дика вІаштІехьаьннаб из болх «Кавказ», «Октябрь 40 шу» яхача колхозашка.

Совхха шоаш ээча халонаша хайра якотабаьбац цхьайолча колхозийи совхозийи кулгалхой, цар укх шера тесса леладу фермаш Іанна кийчъонга, доаьъар хьатІаьзилга.

Масала, цу тайпара хьал да республике эггара дукхагІа хьайбаш леладаш йолча Грозненски района дукхагІйолча совхозашка. Хьаэцаргъа вай районе йовхагІчарех бола «Грозненский шурий» совхоз. Укхаза цхьоалагІча отделене хІанз а ремонт ла цахха дІакхуьсача транспортераштa. Централни водопровода сиха ремонт ца йой Іай хий доацаш йисар кхерам ба фермa. Совхоза геттара а во лел механически хьисапе доахки детта установкаш, автопоилкаш, кормораздатчикаш, кхьйола а механизмаш тоалга. Эррагача отделенашка кхо эзар автопоилка я, хІаьта церех болх беш ши эзар мара яц. Механически хьисапе доахки доттача тІаьхи шин установках ремонт лаьраш пхиъ мара яц. Укхаза цхьанкха а хІама даьдац хьайбай фермашка хьатІадоагІа наькъаш тоадере, кооаш цхьаьпхадаьтадаьц.

Цу тайпаца кхоачамбоацараш кІезига дац Сунжански, МалгІабека, Наурски, Шьала районий дукхача колхозашкеи совхозашкеи.

ХІана доккхар овнах латт аьлча, из латт укх гаргарча хана фермаш Іанна кийчъяра цІеназашта тергам тІабахийтарах, из болх сихагІа чакхбоаккхара лаьрххІа бригадаш вІашагІйохкарах, цар болх кхетаваца вІаштІехьабоаккхарах.

Бакъда, хайнахьа хьайбай помещенеш тоалий аьлна чакхдалац гІулакх. Цига оарцагІдела деза эррига отопительни системаш, вентиляционни устройствеш, кха дІадоакха механизмаш, водопроводаш лерттІа тоаяра, хьайбаш лелаераша салоІача цІенашта, цІача угенашта энаш доло кулг тохара. Кхеметта тергам тІабахийта беза хІама, ха дика латтачо хана, доакъяр магочгa дукхагІа Іалашдараш ю магочга дукхагІа хьайбаш Іангара доахкар долча хьатІаэзаран.

Хоаш ма кхилара сиххара Іа а укх шераре ахка а юртбоахама къахьегамхошта чІогІа лаьттуш болцаш хиннад. ХІанз эррига а оттийша да хІора колхоза, совхоза, ферма доакъяр кийчдаре йолча оррига тархк кхетамца пайда эцарах. Доакъяра накъадаьна мергаш мал дар: гІадаьмаш, соаклак хьартелийн лордаш, ча — шедар Іалашде деза. ХІанз аьлча укх шера йоиьал оттар бахьан долаш боахамашка геттара кІезига хургда комбидоакъяр, плат.

Цудухьа боахамий кулгалхоша, специалисташа, механизатораша кхеметта тергам тІабахийта беза магочга дукхагІа витаминни хьоар дейихара. Хьоар доаниххача эррига дробилнашнем агрегаташ дон а бус а болх бийта беза. Кхетамца пайда эца беза совхха доакъяра отходех хьоар доаниххига вІаштІехьдаьккхача Грозненски района 1 Мая цІерагІча колхоза опытах.

Кхьча боахамашка пайда эца могаргдолаш хІама да Грозненски района «Атагинский» совхоза дІаделадаьр. Староатагински промкомбината сан аьнккхачул тІехьагІа юхейисача соький отходех доакъарийна лаьрхІа хьоар доаних цига «АВМ-0,4» яхача агрегатаца. ХІинзле а итт тонн воагІа хьоар лаьнихад укхаза. Совхоза специалисташа аьлча лоаркІамаша хьахьенхад из боьца хьоарал дукха дарагІа долга а цул вогІа доацилга а.

Хьайбаш Іангара доахилга — Іалаьхата бехктенхаме гІулакх. Помещенешта дика ремонт яь, эррига механизмаш тоаль, доакъяр кхоачамхилва Іалашдаь уж Іангара доахе мара вІаштІехьдаргдац пятилетка шоллагІча шера тІанийца декхараш толанца кхоачаш де, хьатІадоагІача шера план кхоачашъяра тешаме лард йолла.

Іана кийчо яра дайи тІахьожам лоаттабе а кулгалде а декхарийла а парте райкомаш, райисполкомаш, юртбоахама министерство, совхозийи «Сельхозтехникин» объединеней, «Скотопрома» кулгалхой, специалисташ.

Хьайбай помещенеш тоаяра а механизмашта сихагІа ремонт яра а чІогІа лоархІаме да ремонтни бригадаш мел эшача гІишлой материалашцеи запасной оттаьаашцеи Іалашъяр, ремонтнийи болх лерттІа вІаштІехьбоаккхар.

Колхозийи совхозийи хьайбаш леладераштa дезза шефсин новкъостал де деза республика промышленни предприятешa.

Дукха хІама нарагІдаргда хьайбаш лелаераштa шоашта а. Цар даиъа яца деза таппар хьаахача, кооаш цІендеча, салоІа моттигаш цхьаьккхайоаккхача. Лоацца аьлча, Іана кийчо еча хьинора дакъа лаца деза массане а — гІишлонхоша а фермий балхлоша а.

ЧІогІа дика кургдар шоайла яхье аьнна колхозаши совхозаши фермаш миштa кийчъйой, доаьъар мел Іалашдаьд, цунна миштa доал ду хьожаро а хІора боахаме из гІулакх тахкара лаьрххІа комиссеш вІашагІйохкаре а.

СВЕКЛАЙ ХЬАЛХАРА ТОННАШ

Вай республикера [illegible] боахамаш шинара свекла чуэца доладелар укх денашка.

Царна юкъе да Гудермеса района боахамаш. Укх шера 1700 гектара тІа дІайийнай укхаза из культура.

Свекла дика хьийкъай. 230 центнер свекла йоал хІора гектара тІера. 200 центнер я планагІа яр...

Къахьегаш дика свекла хьийкъай укх шера «Октябрь 40 шу» колхоза кхашка.

300 центнер воагІа йоал хІора гектара тІера. Дика тегам ба из.

СССР-и Нохч-ГІалгІайчен автономи хьань ах бІаь шу дизара сийна социалистически яхье а баьнна свекла чуэца доладелар района боахамаш.

В. ШАКРИЕВ.

ЯХЬЕ А БАЬННА

Дика дІадоладир Урус-Мартана района боахамаша хьажкІаш чуэцара балхаш. 1970 гектара тІара хьажкІаш а чуэца еэраш. 000 гектара тІара уж чуийца аьшай район хІанзлс. 29 комбайн а района кхашка болх беш.

Сихен диндн хьажкІаш чуэцара боахамашта юкъе эржача социалистически яхье хьалхара моттиг делаеш я «Гойтинский» совхоз. 240 гектара тІара из культура чуийца баьннаб цу совхоза механизатораш. Царна гІехьа ца бусаш къахьег «Гореч» совхоза механизатораша.

ХьажкІаш хьаьхачул тІехьагІа гІадамаш комбайнашца аьта а аьте кІовгашка доах. 100 центнер силос йоала цхьан гектара тІара хьеккача гІадамех.

Шортта силос хургъа хьайбашта.

А. КАРИМОВ.
управлене начальник.

ГАЗЕТАШИ ЖУРНАЛАШИ — ХІАРА ДЕЗАЛА

Селхан, КПСС обкома политически просвещене ЦІагІа хилаь общественни хьисапа газеташи журналаши доаржадерий активе республикански совещани. Цига дийцар 1973 шера газеташи журналашгеи язлулга [illegible] чаккхаккхара де деэарех.

Гулбеннараштa гойтар «Правда» газети 50 шу дизара хетадаь фильм. Цул тІаьхагІа «Правда» газетах а цун редакционни коллектива планах а дийцар «Правда» издательства воккхагІвола инспектора А. Д. Загорянсхе.

Обществени хьисапе газеташи журналаши доаржадейта миштa вІаштІехьадаьккхад, из гІулакх дІахо йодача хана кхы а толдара де деркхоад совещане дийцар Л. С. Толпекиное — шоейни производствени объединене пропагандиста, Н. Н. Мухортовас — парте Старопромысловски райкома секретара У. А. Абдиева — № 14 йолча ГПТУ директора, В. В. Барсукова — Заводской районерча «Правдист» яхача клуба председателa, У. М. Эрсмурзаева — Ачхой-Мартана района «Союзпечать» агентства начальника, З. С. Соломатинас — В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чаккхдоаккхача завода парткома секретара.

Совещане иштта къамаьл дир «Социалистическая индустрия» яхача газета корреспондента В. И. Вайбика.

Цул тІехьагІа А. Д. Загорянске «Правда» газета редакцеи цун издательствои тІадилларах сонгІаташ делор дикагІбола обществени хьисапе газеташи журналаши доаржадаьча, активисташта. Сийлен грамота елар М. М. Керимовна — КПСС Наурски райкома секретара, Ю. В. Володина — «Красный молот» заводa модельщика, В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чаккхдоаккхача завода коллектива, С. Байхаджиевна — Шьала района XX партсъезда цІерагІча колхоза шофера, А. А. Албекова — Сунженски райбольница лора.

Совещани чаккхйоалаш къамаьл дир П. И. Латышева — КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропаганди агитацеи отдела заведующе.

ДЕГ ТІАРЧА БЕЗАМЕИ ДОТТАГІЛЕНИ ХЬАЛАШКА

ПХЕНЬЯН, 5 сентябрь. (ТАСС). ТПК ЦК хьэрая дотгІало шиэтаца КНДР-е кхаьча КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев керте латта КПСС делегаци тахан тІалацар Корей Къахьегама парте ЦК Генеральни секретара, КНДР министрий кабинета председатела Ким Ир Сена. Советски партийни делегацена юкъе — КПСС ЦК член, КПСС Иркутски обкома хьалхара секретарь Н. В. Банников, КПСС Центральни ревизионни комиссе член, КПСС Камчатски обкома хьалхара секретарь Д. И. Качин, КПСС ЦК пропаганда отдела заведующе заместитель Ю. А. Скляров.

Новкъоста Ким Ир Сенаи советски [illegible] новкъосташтеи юкъе беседа хилаб цхьана партийни гІулакхаш лелалара, партийни балха опыт дІа-юхадара [illegible] лаьттанна оагІорашка [illegible] кхьача дешнех е лаьна.

Дег тІарча безамеи доттагІалеи хьалашка чаккхъяьнна беседа йолча хана цунна юкъе дакъа лаьцар корейски оагІонгахьара ТПК ЦК Политически Комитета члена, ТПК ЦК секретара Ким Дон Гю, ТПК ЦК члена, ТПК ЦК дунен халкъашта юкъерча отдела заведующе хьалхарча заместитела Ким Ен Нама, ТПК кхыча бехкхокхамеча болхлоша.

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВЕ ЮХАККХАЬЧАВ

Казахстане, СибарегІен краешкеи областашкеи, хІаьта иштта Узбекистане а хинначул тІехьагІа, 5 сентябре Москве юхаккхаьчав КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев.

(ТАСС).

ЙОЛ ХЬОКХАШ ЛАТТ

Ведана района Кирова цІерагІа колхоз вай республике эггара а халагІча моттиге улл. Атта дац укхаза болх бе. ХІаьта а районе хьалха латтача боахамех лоархІаш я колхоз.

Парте XXIV съезда решенеша дог ура а оттадаь, СССР-и Нохч-ГІалгІайчен автономи хьань 50 шу дизара сийна яхье а баьнна хьинар дІдаь къахьегаш ба шоллагІча пятилетка шоллагІча шера тха колхоза къахьегамхой.

ХІанз чуийцина доакъяр Іалашдеш ба колхозахой. Цига къахьегаш ба берригаш а: хьехархой, лораш, пенсионераш, шІен-моавой. ХІанзле оаха Іалашъяьй 1600 тонн йол. (ПланагІа кийчъе еэр 2400 тонн я).

Нагахь санна оаха йол кийчъолашца хьокхаш хилар тергалдича кІезига доакъяр дац Іалашдаь дацар а кхы тІа кийчде деэр а. Цо хьахьокх карагІдаьшначох кхоачамбаь Іе йиш ца хилар.

Бакъда, деккарех тхо лоархІадергхилларах шеко яц. Масала, Газень-Кхаллерча юкъерча школе меттех литературен хьехархочо Абубакаров Хьамида хьекха а хьекха колаш даь хьалъоттаьй 13 тонн йол, юххьанцарча классий хьехархочо Хаджимурадов Ахьмада а кхойтта тонн йол кийчъаь вІашкатотай. ХІаране 13 тонн йол хьекха, йоакъаь вІашкатотай Джинцаев Маиайла. ВелгІатерча Алхазов Тимирханей Алуев Ахьмадев хІаране 12 тонна, Дарга яхача юртерча Дубаев Бахтера 11 тонн йол Іалашъяьй колхоза. ХІаьта пенсионера Вайсултанов Вешилас а 12 тонн йол хьекха вІашкехатийтай.

ХІанз кхы дІахо доакъяр кийчдеш ба колхозхой. Цоаш дика я, хІаьта хаттем мангалхошна йол хьокхача хина машинара латт. ХІанз берриге а мангалхой лоамашкара йол чуийна хьокхаш ба. Эггара а лоархІамегІа дар фуд аьлча, из да лоамаш босешка цоаш хьокхаш цхьа шІоа хилал бу из йитар.

З. ТУХИГОВ,
Ведана района Кирова цІерагІча колхоза парткома секретарь.

Ахархочун лоархІаме декхар

Ялат дика хьуэкъалара боккхача лоархІаме да дІадуьча боарамга дІаккхоачадаь цхьоалагІча соргагІа дола дика фу Іалашдар, хьун дикал, из мегаргдолаш да е дац, хьаннахьа къоастадар.

Укх шера колхозхоща чІогІа йоакхо йир фу кийчдаре гІулакха, ялат чуэца доладалехьа хьалхагІа а дикa. Цар дика кийтадора: оасар юкъедисача, аьрда даьнна кІа бацьий гІ юкъера дІакъоастадеш шозза а кхозза а машинах чакхдоаккхаш цІенде дезилга. Цудухьа, бІаьсти йоалладе а фуна лаьрхІа ялат дІадийначa гербицидаш тайсар оасарах уж цІендеш.

Шелковской районерча эррига колхозаша фуна лаьрхІа дІадийна ялат хьаккхари эрдари кхьета долаш чуийцар, аьрда хьатта хьахкхоачаще а цІендора, дІала мегаргдий хьожар. Гурахь дуийа кІиш 4930 центнер кийчъяьй, план 4000 центнер мара йоацача.

ЦІен а дав дІадуьча 2-ча классе нормагІа кхоачадаьд районе гурахь дІабуьча Кетзорец-Бета яхача декхъяре мажха фу, планагІа маьшар Іалашдаьд из.

«Безостая-1» яхача кІина 100 центнер фу кийчдаьд, хІаьта Кетзорец-Бета яхача маьхха 100 центнер фу а кийча да. Уж берригаш а цІендарга аьлча 1-ча класса боарамга дІакхоачадаьд колхозо.

Ленина цІерагІа колхоз гурахь юьча культурай фу Іалашдаь хиннай. Бакъда, цхьоалагІча классегІа дола фу планагІа 3920 центнер кийчде дезаш хиннача 1400 центнер мара кийчдаьдац, юхедисар 2-ча классегІа мара дац. Маьхха фу а мерлагІча классегІа да, дика цІендаь ца хиларах. Фуна магІаллий уж хилаьв бахьан да шоай ханнахьа фуна лаьрхІача кхай тІа оасар дІадоаккхаш гербицидаш ца тохар. Из цІен ца дар. Из берригаш хаинахьа лаьдаларе фу цІендеш хьега кьа а кІезигагІа хургдар, хІаьта фу цхьоалагІча классегІа хила тарлора.

М. САМОРОДОВА,
Шелковской района пачхьалкхан фун инспекце начальник.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКЕИ ГУРАХЬ ЮВЧА КУЛЬТУРАЙ ФУ 1972 ШЕРА 1 СЕНТЯБРЬ ТІАККХОАЧАШ ІАЛАШДАРАХ ЙОЛА

СВОДКА

[illegible]	Районий цІерш	Техника	Комбайнаш	Фу даьнне классегІа I	II	III
1.	Урус-Мартана	133	132	110	20	2
2.	Гудермеса	114	114	109	5	—
3.	Шьала	108	108	98	3	5
4.	Наьсаран	94	94	84	5	5
5.	Грозненски	108	108	82	15	3
6.	Наурски	90	83	73	10	2
7.	Надтеречни	81	79	71	6	2
8.	Шелковской	107	107	70	37	—
9.	Сунженски	112	107	64	22	21
10.	Ножай-Юрта	96	67	62	3	—
11.	Ачхой-Мартана	80	67	60	7	—
12.	МагІалбика	86	57	58	20	9
13.	Советски	13	13	13	—	—
14.	Ведана	—	—	—	—	—
	Ерригача республикехь гІолла	101	97	77	15	5

БОАМБИ БУВЧА РЕСПУБЛИКАЙ ПАРТИЙНО-БОАХАМА АКТИВ

Боамби буьча республикай партийни, советски, боахама кулгалдеча болхлой, юрта боахама специалистий собрани хилар 5 сентябре гор. Ташкенте. Цунна юкъе дакъа лаьцар КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева, союзни республикай Компартей ЦК-ай хьалхарча секретараша новкъосташа Ш. Р. Рашидова, Г. А. Алиева, Т. У. Усубалиева, Д. Р. Расулова, М. Н. Гапурова, республикай Министрий Советий председателаша новкъосташа Н. Д. Худайбердыева, А. И. Ибрагимова, А. С. Суюмбаева, А. К. Кахарова, союзни республикай Компартей ЦК секретараша, юрта боахама дешашта болча республикай Министрий Советий председателий заместителаша, юрта боахама министраша, Узбекски ССР парте обкомий секретараша, облисполкомий председателаша, парте райкомийи горкомийи секретараша.

Собрание дийцар боамби чуэцара дешаш а боамби кхеберашен юртешкарча берригача къахьегамхошен юртбоахама балхаш толаме чаккхдахари боамбия кхийола юрта боахама продукташ йохкара гІулакха пачхьалкхенна хьалхашкера декхараш кхоачашдоал духьа лелаеча социалистически яхь кулгалдарл дакъера партийни, советски, боахама органий декхараш а.

Собрание дІаьхха къамаьл дир гулбеннараша безаме тІайийцача КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева.

Дийцача дешаех лаьна къамаьлеш дир новкъосташа Ш. Р. Рашидова, Г. А. Алиева, Д. Р. Расулова, Т. У. Усубалиева, М. Н. Гапурова, Ж. Ш. Шайнерденова, К. А. Ахмедова, С. М. Таирова, Н. Х. Мусина, К. К. Камалова.

Боамби буьча республикай партийно-боахама актива собрание доккхий декхараш тІайийцар пачхьалкхенга боамби бохкара. Собрание дакъа лаьцараша Узбекски, Казахски, Азербайджански, Киргизски, Туркменски, Таджикски республикай берригача боамби кхебераша кхайкарал даьд боамби чуэцара балхаш толаме чаккхдахари пачхьалкхенга боамби а хІаьта иштта юрта боахама кхийола продукташ а йохкара декхараш кхоачашдари духьа лелаэ социалистически яхь кхы а шерагІа йоаржаяра уж тІехьа. Цар хьаккхайкалаьд деррига халкъа юкъара сийлаьхьа цІей — СССР хьань 50 шу дизар партийни органийзацеша, советски боахамен органаша, колхозий, совхозий кулгалхоша, юрта боахама специалисташ, колташкарча берригача къахьегамхоша къахьегама кердача толамашца белгалдоаккхдаргдолгахи советски халкъо КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъяр духьа цхьана лоаттабеча къоасамха юкъе шоашкаьнна онлдо дакъа лоацаргдолгахи шоаш дог тийша хилар.

Партийно-боахама актива собрание чаккхъяьнначул тІехьагІа нов. Л. И. Брежнева республика партийни советски органий кулгалхошца беседа хилаб партийни, советски балхен боахам цегІабоалабареч цхьадолча дешаех лаьца.

5 сентябре Ташкентера Москве дІаваьхар нов. Л. И. Брежнев. Аэродроме нов. Л. И. Брежнев накъавоаккхаш бав КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, Узбекистана КП ЦК хьалхара секретарь Ш. Р. Рашидов, Азербайджана КП ЦК хьалхара секретарь Г. А. Алиев, Киргизе КП ЦК хьалхара секретарь Т. У. Усубалиев, Таджикистана КП ЦК хьалхара секретарь Д. Р. Расулов, Туркменистана КП ЦК хьалхара секретарь М. Н. Гапуров, Узбекски ССР Министрий Совета председатель Н. Д. Худайбердыев, Азербайджански ССР Министрий Совета председатель А. И. Ибрагимов, Киргизски ССР Министрий Совета председатель А. С. Суюмбаев, Таджикски ССР Министрий Совета председатель А. К. Кахаров, Туркменски ССР Министрий Совета председатела хьалхара заместитель Б. Ф. Бурашников, Узбекистана КП ЦК бюро членаш, республика министраш, парте обкомий секретараш.

(ТАСС).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПАРТОРГАНИЗАЦЕЙ НИЗАЦА

КПСС XXIV съезд [illegible] партийни тIахьожам [illegible] «Гудермесскийн» совхоза парторганизаци. [illegible] производстве [illegible] совхоза, отделени, хьайбаш лелоран ферми, [illegible] бригадаш [illegible] собранеш, партийни бюрон заседанеш [illegible] ткъа [illegible] тIехь [illegible] цу кеча [illegible] цеховой парт-организаций бюрон заседанешкаш, партийни собранешка [illegible] участвовать [illegible] дела [illegible] а тез.

[illegible] бетта [illegible] партийни собранехь [illegible] продуктан [illegible] паччахьалкхенга йохкаран социалистически декхараш бохуш [illegible] хьам. Пренгаш [illegible] коммунисташа [illegible], Косолапова, Бабикова, Ташаева кхьчаш тьгучадьхар фермай балхи тIера дашиа хоьхкхаш кхочашбеаршаш, уш дIахахкаш тIехьдаль мальдзра [illegible] тийла. Белгтала [illegible], магадш хьайбаш [illegible] довкъерца [illegible] хий [illegible] гIулакх тоадела. Къаьст - къаьстана йоллащца, маьсала, довжаща, гIоьнзахша, сенцаркаша птичникаша. СССР хьалхьан Нохч - ГIалгIайчен автономен 50 шу хиндра сийна пайденагIна тайпара социалистически ях тедагта, цхьа котьбамнарий сийна Цiе байнаш [illegible].

Собране сопам кхоачащбина коммунисташа тийнна предложенаш [illegible] бахьан доладш совхоза хьайбаш лелдерий коллектива дизза кхоачашдаьд хьалхарча ах шеза шийна хьалхашка лаьтта производствени декхарш.

Укх шера хьалхарна ах бетта 11482 центнер шура хьекхай ранцагIа яьхка лерхIчна 11000 центнера меттел. Цу юкъа паччахьалкхенга ехкай 10.059 центнер шурийн [illegible] центнер дулхан ах шера заданегIа йохха elаш хинчча 10050 центнер шурийн 2760 центнер дулхан меттел.

Цхьабакъда, [illegible] отделенерча № 3 йолчу шурий - товарни ферме хIинз а во лел гIулакхаш. Иа хьалдокх, 3-ча ферме коллективо хьалхарча ах шеза шура якхдана план 93 процент. хIаьта [illegible] паччахьалкхенга йохкара задаен 86 процент шера кхоачашъьяра хилаpo. Цулухьа цхьа бахьан [illegible] отделене цеховой партийни организаце собране 3-ча МТФ бригадиро коммуниста вол. Векмурзаева ферма коллектива балха хьакъехьа [illegible] кхачаро [illegible]. Партийни собране [illegible] фермера гIулакхаш тоадерг- дола некъаш. Партийни собране бах сопам кхоачатбе белабезах [illegible] кlaльо a холуш [illegible]. [illegible] хьайбашта гIулакх дикагIа [illegible] ферма, доахана шура тlетехай.

[illegible] чужа долалаже хьалхагIа совхоза парткома заседане [illegible] В. С. Галиевчое юртбоахама культураш чунна комбайнаши [illegible] техникан [illegible] хиларх бахьа коамего. Механизаторий къахьегам [illegible] тIедьбахкхара. бIарчача дийдаль техникех пайда эцара партийно ийчьамз рекомендацеша совхозага йиш хилийтар сувахь дийчь аллаташ болх бахьа 10 [illegible] тlехь хIинз ла- [illegible].

«Дружба» яхача колхоза парторганизаце а [illegible] тlехьожама кIаллоаттаду администраци гIулакхаш.

Производствени декхараш кхочушдарехь парторганизацин декъашхой [illegible] администраци гIулакхашта [illegible] тlехьожам [illegible] совхоза партийни собранешка [illegible] партийни организацеша [illegible].

№ 3 йолча [illegible] парторганизаци [illegible]. Цу юкъа [illegible] коммунисташ — нах. Д. А. [illegible], Х. А. [illegible], Ф. А. [illegible]. Цхьабакъда, тIахьожам [illegible] актив [illegible]. Цу [illegible] партбюро [illegible] тlедерзадаь гIулакхаш.

Лахье вай йийцина «Гудермесский» совхоза парторганизацерча лаьтта [illegible] культура лакхъяра тlадьожам лоаттабейн комиссе бокъонца тоххам бяьчул тlехьагIа цlенхашта кхоачамбоаараш гучадьхар [illegible] дlайийнача культурашта а хIаьта [illegible] хий дехкачарй. Цу культуравах-м тоъал дукха доаккъераш дарг ма дий общественни хьайбашта. Цудухьа цхьа бахьан долаш дацар комиссе рекомендаци совхоза партийни собране цlенхашта къамаьл дари йола тема а хинна дlаоттар. Шиъ сопам тlа собране белгалдир хий дехкача лаьттех пайда дикагIа эцаран шу лора тlа общественни хьайбашта масса тайпара доакъераш дукхагIа доахкита вlаштlехьлакхкаран тlадеррадаьгIулакхаш. Отделеней цеховой юкъланцарча парторганизацешта тlадиллад хий дехкача лаьттащка хьуакъам бе-бе хидара бахьнаш малатlаш да лаьрхIа къастаделе а хий дехкаш мел долча лаьттащка юртбоахама культурай хьуакъам лакхбара де дезар дела а.

Цхьабакъда, администраци гIулакхашта партийни тlахьожам лоаттабара бокъо чакхьлоарна вlашагIьола комиссеш ерригаш [illegible] лерттIа болх беш.

Совхоз вагонни депо хиннача [illegible] - йоржаний партийни собране хержанр керла техника, механизаци, автоматизаци юкъехлахьара тlахьожам лоаттабу комиссе. Цунна кулгаделга тlадиллар депо начальника заместитела, коммуниста вол. Гончарова. Цхьабакъда, халахете а, из укх бlарччача шера болх беш яц. Де хIинз доацащ хила мег из? Керла техника юкъеккхьара гIулакх вlаштlехьа хила а мег вагонни депо? Аьттехьа а дац. Масала, укхаза хIинз а болх беш я эгара хьалха ирахийначадех йола къаьна воздушни компрессораш, хIаьта кастт-кастта чуна ца йоолащ хула ремонт еча хала депо чу хьаe [illegible] хул запасной оитхалаш, цlана аьлча уж цхьанначьара а хьакоралоагlаш яц. Предлоаттe производствени помещенеш хIанз а тlехьа паравоза новкъостаца йоахьеш я. Эсала лаьт укхаза рационализаторийн изобретателийн гIулакх.

Юкъланцарча парторганизацей еркам администраци гIулакхашта хьы а чlоагIагlа тlахьожам лоаттабара тlабераду КПСС Гудермесска горкомо. Цо новкъостча дерга къахьега коллективаш КПСС XXIV съезда решенеш, йlаслагIча пятилетка заданеш, СССР хьалхьан Нохч - ГIалгIайчен автономен 50 шу дизара сийна тlанийна социалистически декхараш кхоачацдар духьа лоаттабеча къовсама дикагIа сарчагlьдара.

В. АСТАХОВ,
КПСС Гудермесска горкома инструктор.

КЕПАЙОАЛОЧ НЭДАНИШ НОЬЯРА

Укх денощка Ачхой-Мартана партийни, комсомольски, профсоюзни балхой совещане хилар.

Совещано 1973 шера периодически изданеш [illegible] дахьсе де [illegible] гулбенараш доклад бир КПСС райкома секретара вол. Мидаева. Газеташтеа журналашта [illegible] лоаттаде [illegible] балхашта совещано.

А. [illegible].

ГОРКОМА ПЛЕНУМ

[illegible] КПСС МагIалбика горкома пленум хилар. [illegible] КПСС ЦК [illegible].

[illegible] доклад бир КПСС МагIалбика горкома хьалхарча секретара вол. Саньков. Докладчика белгаладьяьккха [illegible] юкъланцара [illegible] партийни документаш кхочуш гIулакх лоархIаме деладела.

Цу хьаъкьхьа мотта хьамьльаш дир «Малгобекнефть» НГДУ парткома секретара П. Яусова, бурулдестара балхой управлене парткома секретара Ф. Шукина, горгаза мастера И. Прутьева, кхьбараша.

М. КРЕСТЬЯНИКОВ,
КПСС МагIалбика горкома организационно - партийни балха отдела заведующи.

РАЙСОВЕТА СЕССИ

Укх денощка Урус - Мартана района къахьегамхой депутатий вардIагIча сесси хилар.

Сесси «СССР хьалхьан Нохч-ГIалгIайчен автономен 50 шу дизарга сийлена пайдаена хийчо яра района къахьегамхой депутатий Совета хьалхашка лаьтача декхарех» доклад бир райисполкома председатела Л. М. Надаева.

[illegible] мандатни комиссе [illegible] военкомата комиссе председатела В. П. Морозова. Дийцача дешаех сопам тlайбир сесси довнышдеца.

С. АРСАМАНОВ.

КАГИРХОЙ СЕМИНАР

Укх денощка Шалажский районна юкъланцарча комсомольски организацей секретарий семинар хилар.

Тlадеэагlача шера кагирхой изданеш [illegible] хьакъехьа къамаьл дир «Союзпечать» районни отделене начальника А. Силаева.

Комсомольски балхама хьажара итогени комсомольски документашта ерригсюзни сверка яхки къамаьл дир ВЛКСМ райкома сектора заведующа В. Ташаева.

ВЛКСМ райкома секретара Н. Хагаиа юкъланцарча комсомольски организацешка отчетно-хоржами собранеш хаштийхьен гIалат декъаци [illegible] хьайбаш дийцар.

С. ГАЙРБЕКОВ.

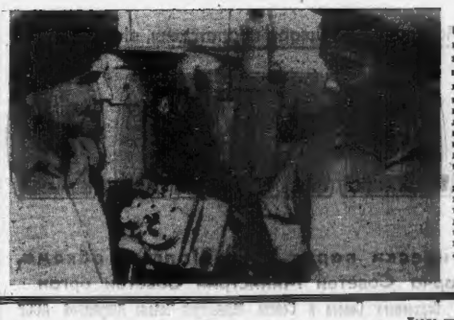

Назрановера Алдига Ганнура цlерагIча «Электроинструмент» заводе [illegible] хиннача тайпара [illegible]. Хьалха [illegible] юкъа [illegible] коллективан [illegible] дlухьа [illegible] пайда [illegible].

[illegible] ха начальникан заместитель. Кантемир [illegible] дe (аьттехьа) литейни цеха затирочни участка мастер Албогачиев [illegible].

М. Заигиев сурт.

№ 17 йола «Агитатора блокнот»

«[illegible] — [illegible]» — цу [illegible] хьалхаиу КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома пропаганда агитаци отдела «Агитатора блокнота» арагIаяра. 17-гlа номер. Цу тlе отталу СССР хьалхьан Нохч-ГIалгIайчен автономен 50 шу дизара яха дагтlеча [illegible] дуьна [illegible] социалистически ях йоаржаpа декхараш.

Беседашта лаьрхIа блокнота тlа кепатехай «Вежарашха долча халкъий ревоне» яха И. Бирюкова статья — СССР хьайба дуьне халкъашта юкъярча лоархIамах, дуьне социалистически система дегlахьарах.

Материалаш дlахо кепатта я «Нохч-ГIалгIайчен автономе 50 шу» яхача рубрикана кlал. АргIаярча номер тlа материалаш пагберна я дlаялахача ах блахь шера Нохч-ГIалгIайчен индустри дагlаяра хьакъехьа.

«Письмаш, хоаман, заметкаш» яхача рубрикана кlал кепатеха де къахьегамхой бахача меттигаша массово-политически болх бари районе лелаеча пайдаеча формех дуццаш йола КПСС Шалажа райкома пропаганда агитаци отдела заведующа А. Шевелова письма, хIаьта метта йига я кроника а.

«Политинформатора денчa кору хьостала» яхача рубрикана кlал кепатехача подборка тlара патта лерха цхьа минута лел [illegible] дуццаш йола дахиеш керайоагlара идеологически болхлелара.

Ю. ПОВАЛИЕВ.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

ХОЗА, ДАРЕГIА

[illegible] плиточни материалаш искусствени цlевкан Iилма - талхамa институто болхлоьна дьйьаца искусственни эцаш хьатай «Искам» яхача Кировски комбината тоххамай лаборатори тохбалегаша. Из дика материал я чоттаеш, желтеш, тlехкака духьалдуккъала баракъхаш хьадара. Дамех гигиенични я, хий тlалеца цо. Цул совгIа, цох дохал метта цхьаьнха дика дlамаь — из дорегIа дилар. Цу тайпарча продукци хьалхара парти арахеца лоадийл укх шера [illegible] кертала.

Комбинато хьахьй материала бе бесаш долча искусственни цlевкай керда обрезаци. Царех пайда эцарга гигиенический кара гlоноскан промышленноста. Керлачарна цкъа — «Жигули» яхача автомобильшта лаьрхIа инструментални хlоароaш ду материал.

ЦЬУРСАШ АРАХЕЦ

Радио-техникески хlамаш оца Курски заводе болх бе болалйелтай кlуьрсаш ду дотони ларо. Меташ метраш яlаьхц юлаттана механизирований комплекс шиъ тайпара станции стап морг я.

Керда ши чкъор дола кIуьрсаш лайтен чlоагIlех да, гlоф-тета шорашта чулоац цар, йlоахал чакх ца яайтара гетвара дикa да уш. Цар хьалхара парти хIинз йохка тереснан ввтe дlахийта а.

БЕРАШ ГIАДДУГАРГДОЛАШ

Берий электрически тоьлааш кийчъе болаваьй Гагарино яхача поселке хьайийла «Армэлектросвет» яхача объединеме филиал.

Из филиал — берашта лаьрхIа толараш араехча Армянера ерригIа промышленни объект. Берашта чlоагIа гIаддугаш я ленинаканский промкомбинатен «ГIлястик» яхача дlанцадински заводен мастераша хьаьлъ сапьердачо куклаш, клоунаш, мишкаш. Техникий [illegible], мобель, машинаш, самолеташ [illegible] [illegible] заводa [illegible].

(ТАСС корр.).

«Электропрафбор» завод Iойлачача дена укхазa болх беш хьалхагIа слесарь - сборщик Корнев Виктор Иванович. Коммунистически къахьегаме [illegible], хьалха [illegible] болш ах 120—130 процент кхоачашдо производствени декхараш.

Н. Плиев сурт.

Къахьегама вахте латтараш

Ишта ала мегарда царех. Шоай няз хьинари ма кхолш доийхай къахьегама толамаш долхаш хьабоагIа «Сунжанефть» НГДУ мехидаьттахой.

ВархI бетта плакови заданеш совгIа мехдаьттахоша даьккхах ворхl эшелон совгIа «Iаьржа дошув». Уж толамаш доахкча къаьсте дика цовкъарстал дахд нов. Войкова кулгалдена ремонтни тlехха коллектива. ВархI бетта ру коллективо дика ремонт а хь тоайир 19 скважина.

Управлене дикагIъерех лоархIаш я мастера Аушев Хасмухьмада кулгалдеш йола бригада а. Плановни заданех бархI скважина ремонт е езаш яр, хIаьта ремонт ъьй ялх скважина.

Бригаде дика болх беш белгалбаьннаб бурулдестар Ильин Виктор, бурувлеттарий гlоннаш Авлеев Виктор, Оскаев Суламбек, кхьбараш.

Бригадашта юкъе лаьржача социалистически яхьа хьайза, латташ я из бригада.

О. ШАДИЕВ.

БОЛХ ТОАБЕ БЕЗА

«Къахьегамхой депутатий юртийн ч[illegible]. Советех» дола законага [illegible] я дац. Ачхой-Мартана района къахьегамхой депутатий юртай советий исполкомана [illegible] бахьа белах бейб. Цхьайа шоай балха квартала [illegible] йола [illegible], ден-хавенахьа [illegible] заседанеш я ю. Цага отделенеш, бригадаш, [illegible] производствени дешаш, юрташ завуканей медицински гIулакхаш дара, [illegible] дешаш дуца.

Шоай организационно - массови болх дика дlаоттабар бахьан толаш, цхьайшайолча исполкомаша [illegible] бахача вадагара сопмагIа йола хьайбай продуктий паччахьалкхенга йохкара планаш. Масала, Ачхой-Мартана юрта Совета исполкома шера [illegible] паччахьалкхенга 400 центнер шура йохка езаш вo — [illegible] хIаьта 115 [illegible] фуъ а дехкаш тlехкхоачашийр фуьш дошара план, хIаьта 18 центнер хиннача бахьна [illegible] паччахьалкхенга дохкар 16 центнер тха. ХIаьта Яндн-Отдерча юрта Совета исполкома задани яр укх шера хьалхарча ах шера 100 центнер дулх 30 эзар фуъа дохка дезаш. Цу заданел совгIа 88 центнер дулх 3 эзар фуъа дохкаш тlехкхоачашйир план.

Районерча ерригача Советашта юртащка бахача наьха сходаш ю тайп-тайпара дешаш къоастадела, хан-хатлахьа тlаийбу бала нах, массанаьха нийса, законе манкхара, ду гIулакхаш лелладара йоазош, Исполкомашка йолаш а дацм болх бу комиссеш, общественни организацеш.

Лакхе белгаладьяьа дика гIулакхаш долаш моттигаш яле а, балхаца кхоачамбоашраш долаш юртай советаш а я района. Цу юртера бакъе да исполкомий члекашта юртайн поселкайн Советех дола закон ца девзара а Iоша ца дари. Исполкомаша а цар председателаша а хьала доал, ду общественни самодеятельни организацешта, юрташкарча бахара бокхьача лоархIаме дола ларош къестадечa цар хьинерo дагlаз [illegible] вlаштIехьайдакхай. Царна совещанеш, инструктажаш, царга шоай балхах отчеташ ейтаж уж юнцац сессей заседанешка.

Общественни организацей балха хlаьлла а учет йоацаш я Сурхахинера. Фалдага тlара юртай советаш, цу исполкомашка вlашагIъйола массазара комиссеш бола ледара лелабеш, шоаш отчеташ хаьнагIа дола бадаьр а таса дита а. Сессей заседанешта протоколаш формагIа доапах я ала а кхайн хул. Цар ваттадир бахьа кхоадар а ца бехна дикхчерел. Цул совгIа уж а ях исполкома заседанехь [illegible] чlоагIъя.

Масала, укх шера 29 апреле хиннача ВаларгатIарча юрта Совета исполкома заседане дийцар «СССР-а Нохч-ГIалгIайчен автономия хьадь 50 шу дизара сийна Коатар-Юрта юрта Совет социалистически яхье ехь, хьина. Бакъда, Коатар-Юрт дукхад хlанз хоаш яц хIанна а. Цул совгIа цу заседаре оттадаьд: «Укх шера 13 сентябре юрта бахана хьыха ехда йойлах, хьана. Фу дувца? Сен дувца? — дувах бех заедан бел.

Цу лакхе белгалдьячча кхоачамбоанарашка хьежа я уж сиха дlадахa а деинхариеде а Ачхой-Мартана райисполком.

А. ИСАЕВ.

СССР хьаяь 50 шу дизарга

ЦХЬАН ДЕЗАЛЕ

«ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ КХЕТАМ ЛУЛГА ЕРРИГАЧА ПАРТИЙНИ, СОВЕТСКИ, ВОАХАМА, КУЛЬТУРНИ, ОБЩЕСТВЕННИ ОРГАНИЗАЦЕИ, ЕРРИГАЧА ВАЙ КАДРАИ ЮКЪМОТТИГЕРЧА ДЕКХАРЕХ ЦАI А ХИННА ДIАЭТТАД ЦЕНТРЕ А МОТТИГАШКА А ХIАРА РЕСПУБЛИКЕ, КРАЕ, ОБЛАСТЕ, ХIАРА КОЛЛЕКТИВЕ».

(«Советски Социалистически Республикай Союз хьаяь 50 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК сопам).

Укх денощка Нохч-ГIалгIайчен ерригача предприятешкан учреждененех тlалгIа шерагIа барьхии лаьт СССР хьаяь Нохч-ГIалгIайчен автономен 50 шу дизара бахе боаттIача тайпара нахъибахьар дуьхь беш бола болх. Цу балха хьакха a [illegible], цунна лостам толаш бала юкъланцарча парторганизацеша йоакко ю денчахьлахен юбилей производстве къахьегама керда толамаш декхарца. болхлой производствении общественни хьинар айдарца, къахьегамхой социалистически интернационализмах советски патриотизмах, халкъий доттагlала уйланца хьалкъебара беча идеологически балха боарам лакхбора.

Республика гередний юртийн производствении коллективашка гайтац йолча къахьегама энтузиазмо, партийни организацеша беча бокхачен беркатачен организаторски политически балхо, цхьанен хlаране къаьст-къаьстан тlаийца декхараш толама кхоачацдаро — цу деррига хlамаша дег тешаду, парте белгалъеш планаш толама кхоачашъергйоргаш.

СССР хьаяь 50 шу дизара чlоагlа кийчо еш лаьтт дукха эзараш нах юкъе болча Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» яхача машинашъеча заводе коллектив.

Берттайнна цхьан дезале къахьегама заводе къахьегаш ба советски махкарча ткъаь пхийтта къаьмах бола нах: эрсий, нохчий, украинцаш, гIалгIай, казакаш, татараш, нугатий, эрмалой, гуржий, узбекаш, корейцаш, азербайджанцаш, чувашаш, башкираш, черсий, [illegible].

Къахьегаме цхьана доттагIал лелацара керда производствении толамаш дахара новкъостал дахь Iац. ЛоархIаме фактор я къахьегамхоашта социалистически патриотизмах интернационализмах уйланца кхетам балар а.

Сийлахьа юбилейна наьхьаводаш беррича пропагандистски массово - политически балха боарам иль а лакхагIа [illegible] гIорт заводской партийни организаци (парткома секретарь Ю. В. Кузнецов). Къаьста уйла тlайехьйт марксистско - ленински теории къаьвий дешах йола парте программи положенеш, пролетарски интернационализма идеаш йоаза кхоачашьяь СССР кхоарe деррига дийнин - исторически деррига болкерта шерра дlабовзийтара. Лекцеш, докладаш, беседаш, [illegible], культурни массови мероприяташ КПСС-а, Советски паччахьалкхено СССР-а дахара къаьмнай нарадностий экономикан культуран айдара чакхдоаттача гIуленах [illegible] кlоарта декхара тlеерзена я. Юбилейна ача [illegible] пайда эц йlаслагlча пятилетка декхараш кхоачашдара тlаберзабача КПСС XXIV съезда ленински [illegible] пропаганда яра.

Цу берригаца балха тlа йоахха чоттаг хетаю партийни образоване системана. Дешара керачча шера [illegible] вар совгIа болхлочой никевоще [illegible] балхам де дешаш [illegible] знаш [illegible] 39 [illegible] марксизма - ленинизма 15 школа, коммунистически къахьегама 14 школа.

Парткома миттал чlоагlа уйла тlа хlинз йохийт кадрой политически экономически образоване? Йохийт, хIана аьлча къахьегамхой квалификаци, идейно-политически кхетам лакхбара наьха сийна тоаду коммунистически - психологически хьал, из дикагIа вlаштlехьаьнна дуьнийт, тlа тlа ноахкегIа нийсу декхараш кхоачацдар дацил дуьнийт. Дунна заводе балха чекех латтача интернациональни коллективе керта. Ба коммуниста — 25 къаьмаш векалеш. Заводской парторганизацерча ши бlаь таргтача коммуниста «За доблестный труд» яхе юбилейни медаль дийнай. Коммунистически къахьегама 1102 ударникаш 240 коммунист ва. Вай сийлахь йоахача Дьхен дуьхь материальни духхании рузкъаш хьахоллача юкъагIа болхлошта юкъа сийлахь болх бу завода коммунистеша Ю. Новикова, М. Шабазова, С. Коваленкос, Л. Канчакова, И. Искрепилова, Э. Литмана, С. Бабушкина, П. Оганесяна, кхьчер церна, интернациональни кхетам балара, доттагIалеи къахьегамаи гIулдахаша, солидарноста уйланца уж хьалкхебара.

СССР Союза хьаяь 50 шу дизара кийчо ярах болча КПСС ЦК сопам тlа белгалдоаккх, «вай мехка СССР заьгрий ленински доттагlале беша-диза ехмалаш чlоагlаеш лаьтташ хинар—социалистически Даьхенна тешаме, хьинар долаш хилар, къахьегам дуцзабезар, вlашца наркъостал дар».

Дуьнахь советски сага уж вынцаш а парторганизаце дунеша къамах нах юкъе болча заводе коллективна Iомаерраш а.

Шийна къамаьла дича хана № 5 йолча цеха парторганизаце секретара Г. М. Генелиева аьлари «Итт къамаш бола нах бе тха цеха бола беш, цхьабакъда, цхьа дезал болаш санна бахана бу цар балх. Шийна тlадилла гIулакх цо кхоачашдарга хьаьнчаь да тхо сагаца: «Хьайна тlадилла гIулакх кхоачашдой Iа, миштa новкъост ва хьо?».

Дукха шераш хьалхагlа дола заводе болх беш ва котельщикий бригадана корта латта коммуниста, «Знак почета», Къахьегама Цlеча Байрака орденаш лелаер, СССР Лакхерча Совета депутат Н. Ф. Рыманков.

Шераш дlаьуъ, бригадора нах хувцалу, цхьабакъда, коллектив хувца ца луш дуьош а да гIулакхаш къахьегама декхар дикхa кхатадела, советски болхлой класс дикагlйолча традицешта тешама хулга. Ткъо шу совгIа ха я Реутова заводе котельщикалла болх бу, хIаьта дунна ха йоацаш шоай дах гIулакх дlакара а нийца цаха балха бахкхьаб цун воша а — Александр Никорайн. Ткъо шу совгIа ха я коммуниста В. Н. Дубовникова котельщикалла бола бу, хIаьта цун сесаго Клавдия Никифоровнах крановщицалле бола бу шийтта шу даьннад. Котельщикий коллектив чlоагIа, кхоттенна я. гlад а бола бу цар цу цеха бола, доккхал ду цунах.

Итт шу гаргга ха я коммуниста М. Дзортова сварщицалле шлафовщикалле я цун сесаго цеха технологалле я бола бу.

ПалгIай зlамигача сага сварщика профессе Iомаьйр вошча Мироненко Николаев. Хьалхаца къахьегаш, гIулакха кийчен дика дог долаеш сог хилавал болхлоша № 5 йолча цеха кхоачагlча сборочни цеха профгрупоргалле хоржаш М. Дзортов. Цеха бола беш ба нохчий [illegible] — [illegible] — Зубайраев. [illegible] из эша бахкаш ваш а хIаьта вай комсомолка Зубайраева Сайн электросварщица а. Нохчий йоlа электросварщица гоахар Iомадай итт шу совгIа хана заводе бола беш йолча Гриченко Елизаветас.

Цеха болхлоашта юкъа чlоагlа сий дола ва коммунист, коммунистически къахьегама ударник, къахьегамхой депутатий Ленински районни Совета депутат, заводе [illegible] Мажаев [illegible]. Ше бола беш [illegible] специалист - [illegible] Макаев. Цо бола дика бу фрезерик, токарин, расточни, [illegible]. [illegible] заданеш беш дика а беш 200 процент кхоачацдаь.

Бокъонаш цхьатара йолаш беш, совгIа вогlаш а тоха наьхацаш, цаi шалагIнунтара Iомалуш бе эрсий, нохчий, эрмалой, гIалгIай, азербайджанцаш № 13 йолча цеха. Дукха ха я коммуниста, Къахьегама Цlеча Байрака орден лелаеча новатора К. Д. Гайрбекова заводе болх бу. Цу цхьан говзал дlайомадай эрсача Я. Лаврентьева а цхьан болхлоча а. Цунца цхьана заводе къахьегаш бола ткъе шу совгIа за я долбежник коммунист Ш. К. Айдиняни — эрмало, слесарь-сборщик коммунист Р. Джафаров — азербайджанец. Цу цеха бола беш ва заводе ветеран, токарь коммунист А. В. Кантишин цун вай Александр.

Вай республике цу миттел дукха болхлой декъеш йолча предприяти.

Бокъонца беть а деш дуьне йиш йолаш де красномолотовций шийна тайпарча интернациональни династеш, хIана аьлча болхлой деллал тувсача цу [illegible] нахкбахьнаб тайп-тайпарча къамех бола [illegible].

Заводе бола дика бу Грозненски гередской Совета депутата, 16-ча цеха токара Ибрагимов Имрана. Сменни заданеш 190 процент кхочашдо. Бокха тоаш беннаб цунах цеха коллектива — профсоюзни цеховой комитета членаллу хержад из.

Къахьегам дуццабераш, [illegible] Iомарах партийни принципиальность йолаш хилар № 9 йолча цеха мастер - электрик коммунист М. Шабазов цеха парторганизаце секретарелла заводе парткома членалле хержад.

Тайп-тайпарча къаьмех бола заводе цхьана, хьаьлкхе метта доккхе [illegible] тlадеравада ткъа цхьа коммунистически кхетам тоаш, социалистически Даьхен патриотизм бокъонца белла пролетарски интернационализм шабу оаргна я хинна дlаоттад, цо деррицкх советски строй интернационални дlийн долаш хилар.

Соца ше къамаьл дача [illegible] завода парткома секретара Ю. Кузнецова аьлар, бокъонца дог тийша ала йиш йолаш да, цхьан къамаь болча [illegible] къамех болчарца кlеарига сий дош леладу гIулакхаш, юкъе вертIаулача хlамаш, юбилейнача социалистически Даьхенах доакхаш, цу махкарча дерригача халкъаша цхьамерий доттагlала уйла йолаш хилар дуьхча къамах латтача заводе коллективе юкъарча гIулакхий кхаьмалле къахьоаха йола хиндра производствени норма а хинна дlаоттад. Укхаза дlаю вlаштlехьаьйккхай СССР хьаяь Нохч-ГIалгIайчен автономен 50 шу дизара сийна участкашта, сменашта, мастерашта юкъе социалистически яхь. Декъашхой кийчачьцдана тlейхазабаь, хьинара бу шоай бола агитатораш политинформатораша. Цар участка, бригадаш заводаш a оттаеш ю беседаш. Цар йокъаст лаьт ду производства резерваш лерерргаш цараш пайда эцара, дилацаре [illegible] бола дикагIа вlаштlехьбоахала. Цу деррига тlамаша цеха коллективе массъаьстар ду заводе царера ка ме теда Цlе байрак кара ца хеллийтар цхьа бетта вlашта лелара. Цаьа бола беш бархl къамах бола нах бе, цхьабакъда, цхьа дезал санна бахаба къахьегамш бе уж. Цаьа кулгалоша чlоагIа сий деш бах дикагlбоча болхлой — станочера эрсий Г. Щербакова, фермовщика нохчочун В. Мусуева, коммуниста, слесара, гIумкочун А. Пашаева, крановщица, гlалгlачун М. Вараевой, кхьчер цlераш.

Вай парте партийни организацешка дlадела урхалтдаьнца интернационалнийзама, патриотически кхетам бадара бола тоабеш я.

П. ХОРОШИЛОВ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома инструктор.

«СЕРДАЛО»
2-гlа агl., 7 сентябрь, 1972 шу.

Грозненски района «Гвардейски-терчески» совхозе кІелхта бен шин. хеза кхаш леладераш. Царех

СОВГІАТ ДАЬКЪАЛ ДУВЦ

[illegible] ва совхозе, меттел районе а дика воязаш вола комбайнер, ВДНХ доьшоча медална паьллер, Нохч - ГІалгІай АССР Лакхачу Советан депутат К. Дудурхаев. Хьенар ца кхоьаш къахьегаш хьанаргІана цунна дукха даима гІуллакхаш кепаргІдуьл. Цига дІайха дешаш ала мегаргдолаш механизаторш хЇу а бу.

Механизаторана доьха хьолаша налалЇярхеж тайпа да. Юьтаникa дукха шийсала ку профессех болу беш нах. Шин гІуллакхаца бакъахьа говзанча ва Талаев Салавди. Цо шахкхин хьоззам хиийтаи вахкъосташта. Дика болх, зудий саг ва аьле тешал ду Салавдина из мел воззараша.

— Тха бохкаме 65 трактор я. Церга хьошам, уж товеш ба мастераш - налалчикаш Талаев Салавди, Добнова Алла. Цар техникана хаьхкахьея дикеи ремонт до, даим техникески тІаьхьожеи лоаттабар баьвам долаш хІара шера пачхахьалкхашна 8—10 эзар сом кхоле вІашІтІехьдоал бовхаме, — аьлаш дуьйл совхоза кертерча инженера Глетов Дмитрий Кузьмича.

Цар «дарба» ду техника «ааж» доацаш болх бу. Масала, хьалхагІа 450 гектар ахо меца низ дІа ца кхоачаш хинначу хІана 544 гектар кІаьда, лахам ду услових тракторо.

...1984 шера Советски Эскара гІуллакх дахьчул тІехьагІа цІавоерІя взвода группкомсорг Талаев Салавди. ХІанэ ше болх беш водча совхозе къахьега веладу. Юьхьанца прицепщик хул. Цул тІехьагІа калиновски юртбоахама училище чакхйолаш. Шен шера дІаьдоэрветталда болх бу. Совхоза кулгалхочо, специалисташа могадарах лаьрххІа налалчика курсаш йолхйоах Салавде. ХІанэ тІехника мастер - налалчик да из. Цо доалдеш 65 трактор 17 комбайни я. Ше хьоьдеш доьц хІама сихагІа даь вала а ца гІерташ сабаргІа болх бу Салавде, цкъа хьаьангІа уйла йийа, мишта хургда а хьеже мара хІамах кулг тохац цо. Цудухьа цкъа по тоаьнча тракторо с комбайно тещаме болх бу дукхача хана.

Дукха ха доацаш хиннача РСФСР налалчиший зональни конкурсе хьалхара моттиг яккхарах доьшо медаль елла Таласина. ДоагІаш денна из совгІат даькъала хилда хьа, Салавди!

СУРТА ТІА: Талаев Салавди.
Л. РУДСКЕ тексти сурт.

МОСКВА. СССР ВДНХ [illegible] «Ревзески Ленина» [illegible] станкашьйц завод — универсальни товарни станкаш хьалла латта предприяти» нид тематически выставка. Цига хьагойташ я заводе арахена лакка [illegible] сарле йола метал теда оборудовани, программин управлени бола [illegible] станок а [illegible]. СУРТА ТІА: [illegible] РТ[illegible] [illegible] йолча программин управлени болча лаборатори [illegible] станокага хьажаш ю [illegible], флешал, гІозарий тайпара тІера цилиндрически а конически а (цхьа олгІараха геттагІа) фасонни а хьасане йола деталеш хьеги тоара. лаьраІа я из станок. Цо кечьтоэь деталь диаметргІа шийса хилар 0,05 миллиметрга кхоачъ. Цун балхах дІакхетабеш ва заводан кертерчарех вола конструктор Н. Н. Секин (юккъе латтар).

Н. КУЛЕШОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Пятилетка: шоллагІа шу

БОЛХ ДІАБОЛАБИР ПУНКТО

Укх деношка 60 саг вера «Чечингсельстрой» треста курсашка деша. Уж ба линейни инженераш, прорабаш, мастераш, участкай начальникаш, кхІеоаш. 3 бетта лешаргІа пар укхаза. 150 сахьата лаьрхІа я программа.

«Севкавнинефть» яхача институтa болалой хьийхоб пунктe дешачарна лекцеш еш. Дика еш лекцеш «Севкавнинефть» керттерча инженера Гаврин Георга, цу институтa болхлоша Иеврова, Драгунова, Авакесова, кхечар.

Р. ФИЛИПЕНКО,
[illegible] пункта директор.

ДИКАЧА ТЕМПАШЦА

[illegible] парте XXIV съезда [illegible] хьалкешка [illegible] дешарш дуц а цадеш хьнара болаш деш бериргача производствени участкашна № 4 йолча СМУ къахьегашай.

[illegible] [illegible] моттиг [illegible] участкай бригадаша [illegible] тайп-тайпара гІишлош хьалаяр бу цу участкай [illegible]. Нохкъоста Каманкуца кулгалдеча шоллагІча участка гІишлошьерана кеста эксплуатаце дІалургда Грозненча микрорайонера масезни цІа, Шиннара пенсионата.

Дика къахьегарца белгальйнна цхьоалагІна участкаш [illegible], [illegible], Солтамурадован керта латтана бригадай коллективаш. [illegible] бетта хьалхь [illegible] цу бригадаш гІишлошьяреше Ленински района 720 [illegible] лаьрІа [illegible] шоьна.

Да тІекхагІа [illegible] [illegible].

Г. [illegible],
СМУ-4 [illegible] [illegible].

ХЬАЙБАШТА — ШОРТТА ДОАКЪАР

Хьенаре балхаш деш ба района механизатораш эрртеча доакъар кийчдеча участкашца укх деношка.

8 эзари 512 тонн гІожа доакъар, 98 эзари 799 тонн силос, 8 эзари 185 тонн сенаж, 450 тонн витаминин хьоар кийчдаь балхаб района механизатораш хІанале.

Совхозашта юкъера дукхагІа доакъар кийчдарах белгальъяьккха еза «Лермонтовский» совхоз. Плана совгІа иттаж тоннаш витаминин хьоар, сенаж кийчдаьд цу совхоза механизатораша. Дукха дукхагІа да из дІалаьвача шера [illegible].

ГІожа доакъар силосц Ісалаштьеш я болдамий доагІьер шийсу бригадаш.

Дава лел араматшкара йол къахьхара балхаш. I эзари 800 тонн дика йол Ісалашьяь бабйнеш цига болх береш. «Самашкинский», «Лермонтовский» [illegible] 100 гар ва лоамашка буц хьоккхаш. [illegible] бьвна ду цар балхаш.

Л. ХАТАЕВ,
Ачхой-Мартана юрта боахама управлени керттера зоотехник.

Вуьзам товбаро

Хьенаре къаьвег «Связьстрой» гІишлошьерий управлени балхлоша. [illegible] республика городашкех, юрташкех балхам [illegible] управлени [illegible] лошьяраш. Телефонни станцеш, [illegible], коммутатореш, [illegible] гІишлой ю цар.

Укх деношка [illegible] дІалурдоьлаш я [illegible] районе [illegible] яхача [illegible] хьалхьа телефонни станци. Кастта хьаь [illegible] а Грозненски района № 15 йолча шурий совхозера телефонни станци эксплуатаце.

[illegible] 1100 номера хьар тІа цар хьалхь АТС хІана болх ба йолайнай.

М. ПОЛОННИКОВ.

АВТОЛАВКА — КХАЙ ТІА

«Дошо» гуйра чуерзаьь яллалца ираша эгара сагогагІа эша хІама эша юрта тина тІа баха хи хилаш механизаторашка.

Цар йоакхо ю Наьсарерча района болхлоша.

Кхашка бохкачарна дикагІа гІуллакх за гІара продавец Албогачиев Салман. Шийа автолавкаца хІара дийнахь механизатораш болча вола ва. Шоашта мел эшар хуьийтеньаь, Імерза водаьдь «Экажевский» совхоза, совхоз техникума болхлоша баркал йоах Салмана.

Цкъа автолавкера шца минеральни хий меша вайча шуша прилавка тІа Іо а отташ хІавоаш цхьан механизатора «КІоагага шийлагІа хила дезар хий» ораш хезар Салмана. Автолавка чу холодильник оттадига дуьйда а мича эш. ТІаккха мишта шедергда минеральни хий? Юххера а цхьа хІама дагадехар Салмана. ШоллагІа кхай тІа воагІаш шийла хий чудолча флягаш чу а схка ерь цо минеральни хи шуша. Цу гІуллакха беттара рааьз хилар механизатораш.

Духьал цхьан механизатораштa гІулаки даь Іаш Албогачиев Салман. Каст-каста цун автолавка го йиш я хьайбаш лелдераш болча а. Ферме ваха лелашаь - шийга даь хийна заказаш кхоачашду Салмана. МассагІа эшаш хул доаркашта, беназулта. Цкъа СІамах ший автолавкаца цхьан ферме вешача ламе цига нийсвелар со. ЧІоагІа раьза болаш, гІозбаьнна тІаьйцар цар Албогачиев. Наха эша товараш дарал совгІа цо цхьаьцa керла хІамаш а дуьц хьайбаш леладераштa.

— Куртка сшайн Іа сона? — хетт ха яхача цхьанне. ТІайнякхача куртка гІаххьа а хиина раьза хилар из. Цу наькъегІа дерригаш а кІана даца аьнна хьайбаш леладерий заказаш кхоачашдир Салмана. «Экажевский» совхозан совхоз-техникумера механизаторашта хьийбаш леладераштa гІуллакх ду Салмана. Дика болх барах баркалаш яьхад, сийлен грамоташ ахчах совгІаташ тийннод Албогачиев Салмана. Цхьабакъда, наха цІенча лее, чура аьлача баркалла деагІа цхьаккха а хІама хетац цуна.

М. КАРТОЕВ,
Наьсарен района «Ленина никъ» газета болхло.

КРАСНОЯРСКИ КРАЙ. «Ленинская искра» яхача шушенска районни газета редакце каст-каста арахеш тематически бюллетенаш — юрта боахама къахьегамхой социалистически [illegible] леламах йола хоамаш. Укх шера кенатеха арахийцай доаьъар кийчдеча къахьегаш йолча шурий фермий болхлоех механизаторштех, кхьча балхаш тІераьра хетабь еммеш.

ХІанэ Шушенски районе плат [illegible] дохг. [illegible] дешича [illegible] денашера колхозий совхозий механизатораша [illegible] дІайберзаний укх шера 16 эзар гектар плат аьда хьаьа, даш денича комбайнера Моторин Юре балхаз хулаш вода «Молния».

СУРТА ТІА: «Ленинская искра» яхача газета корреспондент В. Ананьев (аьрдехьа латтар) «ВЛКСМ 40 шу» яхача совхоза цхьаш леладерий бригадирца Р. Никитинка къамаьл деш ва.

Ю. Бармин сурт.
ТАСС фотохроника.

Юртий сибат хувцараш

Республикерча гІишдонхошта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхе латташ ба «Чечингсельстрой» треста гІишлонхой. Къаьстта дІкa хьахьег цар укх юбилейни шера. ГенподрядагІво шоай низацеи гІишлош хьаяьра бархІ бетта план чакхал дукха хьалха кхоачашйир цар. Планал совгІа генподрядагІа чакхдаьхар 786 эзар сома мехьа балхаш. Шоай низаца чакхдаьха гІишлой-монтажни балхаш 1 миллионни 3 бІаь эзари совгІа сом мах болаш да. ГІишлош хьалъярга вІаьбода цах лохбарах, кхомбеш гІишлой материалаш дІаххийтарах лачкхьалахенна укх шера планал совгІа 92 эзар сома кхйдаьй треста коллективо.

Треста чуйоагІача коллективашта юкъе дьадка латтачарех я Васантов Мурад Саадаевич керта латтача № 921 йолча дІа-юха лелача механизированни колонна гІишлонхой коллектив. ДІабахача бетта планал совгІа цо чакхдаьхад 320 эзар сома мехьа гІишлой - монтажни балхаш.

З. ДОШУКАЕВА.

ЭНЕРГЕТИКИЙ ГІУЛАКХАШ

Юбилея цІейшта дуьхьалболаш аьттув болаш къахьег «Грозэнерго» № 2 йолча теплоэлектроцентрала энергетикаша. Электрически энерги янхарен из дІахецарен бархІ бетта план 29 августе кхоачашьяьй цар. Шоашта дьрахапИара дежхараш дика кхета а леш оборудоване технологически режимах нийса пайда эцарах хьахкина мул ба из. ХІанэ чуйнина Іаи кийчо аш ба энергетикаш.

Дезача цІейшта сийленца дуьхьалбахара йоаржаьча вай дика къахьегарца белгала я Л. А. Куйдин, Д. Н. Крапивнин кертe латтача турбинни, котельни цехий коллективаш, И. Токарева, С. Валуева сменаш, Къахьегама Цеча Байракха орден лелаеча В. Гоголева бригада слесараш.

Х. СУРУДЖАНЬ.

ХАОТТАМИ ХЬУВКЪАМИ

1973 шера ахка Нохч-ГІалгІайчу дІайхек денхен эттар. Июль бутт балайбалча лекз фегара температура 23—26 градус йолаш (нормал 3—4 градус тІех) ха латтар. Геттара йІоадел эбенкача хана температура 36—39 градусага кхоачар.

Геттара чІоагІа йокъал этта бар нюльк августи ши бутт. Цу шин бетта 20 ли дера кхьметтел мух а фо а геттара денъа доаца [illegible] хинна йоачаш а нурх бийя тІехъювлаш хІаьта вай республике дукхагІча даькъе вІалла а йоачан хилаязар.

Цу гІулакхо чІоагІа докъадаьд латта. ХІанэ вай республике 1 метр кІоарга лаьттаица вІалла а тІунал йисанц.

Дукхача хана еча прогнозагІа сентябрьи октябрьи бІайха хургба, хІаьта йоачаш йоагІача боарамагІа (50—60 мм.) хургья.

Лакхахьа [illegible] зериаш а деш, укх шера гурахьа дІадоа культураштa тохаш дола хий нормал тІех хила (республика кьилбаседа районашка цхьан гектарe вІаь1600 — 1800 кубометр, лоамаи уллуерча районашка — 1400 — 1600 кубометр) деза.

Нагахь саина тІоадал цхьа метр кІоаргача кхачийта вІаштІехьдоацача 36—40 сантиметрга хІаьта-мета а кхачийта еза, дІадийна вІапр зІирг а теха тІадала а овла чІоагІбала а тарглургдолаш. Цу гІуланка цхьан гектара тІа тохача хий боарам 500—550 кубометр ба.

Гурахьа ялат дІаде кийчдаьча кхашка хІана тІоадал цо. Кхьметтел хиш леттача лаьттаьа а 5—10 миллиметр тІоа мара бец тІунал йолаш. Цудухьа укх шера гурахьа ер дІадера ца, лаьттанна тІоадал чуйолийтеш хий тохаьа, дика-дик да тІехьа яла-тарлу. Лакхара 10—12 сантиметр хьаттан тІоа геттара а боккъабейнача лаьттанна, ха тІехьа йоале а, кІезиг-дукха йоаьаш хиннагул тІехьагІа дІадийча бакъахьа да. Сеялкаш тІоадал йолча лаьттан тІоамаца дІахуергдоаш нийсьаь кила еза.

Хьалхара кІийле паровой йоаллача кІа дІадера оптимальни ха къоастаяьнц. Цудухьа хІанэ аьхача дІалуин йола кІа хина догІа хиннагул тІехьагІа шарп да ша.

ДоагІа ийлачал тІехьагІа ялат дІалуш ха мьнотетера боккхача лоархІаме да тІоадел 13—15 сантиметр кІоаргьенна хилийтар, хІаьта сентябрь бекъабеннача тІехьагІа — 10 сантиметр.

ДІалийнача кІата Іа шакагІа тоахарглолаш из дІадера ла республика къилбаседерча районашка 5—10 октябрь оттайча къулбехьа 15—20 октябрь, шийса хургья.

Н. КАЛАШНИКОВА,
йоккхагІйола инженер-агрометеоролог.

ХЬУВКЪАМ КХЕБАРА

11.800 гектар латта да Сунженски райони колхозашка искусственни хьасане шеш дотташ.

ХІанэ колхозхой тІатеІІа балхаш деш ба лаьмара, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] хий тохаш.

45 догІан хьасане хий [illegible] установка я района. [illegible] а бола беш я уж. Цул совгІа ДТ-54 яха 10 трактор а [illegible] хьаша ухаш балхам [illegible].

Дика вІашойІекъхьаьнда хий деттаим дола балхаш «Путь к коммунизму». [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] колхоза [illegible].

Д. МИКАИЛОВ,
Сунженски района шера боахама управление [illegible] техник.

ДОЛЛА ХІАМА НАЬКЪАГАРА ДІАДОЛАЛУ

Производство чІоагІа дегІаухача хьадарика вІара мехка экономикана боккхача лоархІаме да автомобильни наькъаш. ХІаьта Советски Союзе укх гаргарча пхе шера машиний парк дикка ускиергІа хургхилар теркаллдеча из проблема къьсетта, паччахьаллхей мацІ доле а.

Къаьнара Росси наькъашта геттара вехал моки лоархІаш динний. Дукха хІамаш даьд революцен яьннача тІехьагІарча шерашка, цхьабахьда. Долла хІама кІалкхлеш фашизмаца латтача тІемь [illegible] мехка эгара дукхагІа [illegible] [illegible] европейски дакъа вІара эзараш километраш автомобильни наькъаш. Юха а шай дІадахар йохаь городаш, промышленность, транспорт, коммунхаеш юхаметтаоттаеш. Цхьабахьда, мехкага сиха шийболаш латтар, дегІа а укха чІоагІа а ара цун экономика, хІаьта цун шерача аренашка гІолла дІаьхка Іолийшар кердача машенай асфальто-бетонни денташ.

Керда [illegible] [illegible] лекараш оттадаьд хІана наькъаш дехкараштa хьалхашка. Ер пхи шо [illegible] [illegible] Советски Союза автомобильни наькъаш дегІадоаладара Гени [illegible]. ХІана [illegible] а пачхьалкхана [illegible] хьалхашка [illegible] массе [illegible] [illegible] [illegible] наькъаш дахкара проблема. Итт шера лаьрхІа оттадь программа кхоачашьяро Іалкийдергда СССР еррига областной центраш европейски дакъа тІера йоккхий городаш керттерча автомагистралаш тІа ялга. Дукхаьча районий центраш областной чарна тешшаме транспортни бувзам хургба. Из декхар кхоачашде доладергда Урала малхбалехьарча йоккхийча дІалоаца юкъера а, бІаргача пачхьалхачен лоархІамеча наькъий еррига сеть асфальти жагІи чІоагІа тІоа била хургья, хІаьта царех 90 процент — эргадоахаш тоадаь хургда. Цу тайпара I-чей II-чей технически категорех дола наькъаш машинаш лела шиъшаа с бин-бин лостам хилийта лаьрхІа да цемент е асфальто - бетон а болаш.

Асфальти жагІи билла наькъаш 110 эзар километрал кІезигагІа доацаш дІаькхе лаьрхІад 1971—1975 шерашка СССР халкъа боахам дегІабоалабара пхе шера планагІа. Оттаь план хІанзле а кхоачашъе йолаьй.

Уж планаш кхоачашьеча кертера дакъа кхоачаду Российски Федерацe — малхбузехьарча доазонашкара хьайолаенна Тайжача океана йистошка кхаччаца дІаьхъенна уллача, Советски Союза эгара йоккхагІйолча республика наькъаш дехкарашта. Пхе шера дахкa дезараши реконструкци а дезараши дола 70 эзар километрал кІезигагІа доацаш наькъаш да, хІаьта царех динъ дакъа дача кхо дакъа моттигерча наькъаштех дцълагІа дакъа гаргга — областной, республикански, еррига союзни лоархІамеча магистралаштех кхоач. Наькъаш дахкара темпаш кІара шера лакхлу, хІаьта 1975 шерагІе республике 25—30 эзар километра боарамга дІа а кхоачаргья.

МалагІча лостомашнахьа гІоргья Россе керда автомагистралаш? Хийша буллуш латт пачхьалкхен столица промышленни Уралаеч Россе къулбехьенен кхзаргІйолаш бола Куйбышевера Челябинскeн Москвера Волгограден бода лоархІамегІара шиъ никъ. Наькъаш дохкаш латт Ленинградеи Мурманскал, Саратовнен Пензанеи, Саратовнен Волгоградаи, Новосибирскаи Кемеровнен. Читанeи Хабаровскаи, Хабаровскаи Находкаиеи, дукхача кхьна городашта юкъе. Керда дакка лердІ мехка центр периферия, Урал СибирегІаьи Къилбседа Хазахстанеи йІакхийча районашца юкъайолийтаргйода наькъаш. Уж хурда капитальни-чар тайпара йІаьххача хана лаьрхІа геттара чІоагІа цементобетонни асфальто-бетонни тІоднаш я долаш дола наькъаш. Шоай бийача кхоачамца, царех пайда эцача хана массе паргІато, автозаправочни станцеш, технически бытовойи гІулакхаш ду предприятеш а йолеш хІатерга уж эксплуатаце.

Автомобильни наькъаш дахкарен цаьна реконструкци ярен планаш толама кхоачашъю Украина, Советски Прибалтика союзни республикашка, Среднеазиатски республикашка. Пятилетка хьалхарча шера къаьстта дика болх баьб наькъаш дахкара теммаш тІа-тІа лакхъеш - болча Узбекски ССР наькъаш дехкараша. Укх пхе шера тІагІолла билла чІоагІа тІоа я болаш 10 эзар совІа километр автомобильни наькъаш дохкаргда цига. Царех наькъеш да: Ташкент - Мешера, Ташкент — Янгибазар — Газалкент. Реконструкци еш я «Ферганский кольцо», «Зерабшанский сурхански тракташ. Дукхаь кхыдоло наькъаш, кердача юртболхама районашка наькъаш дохкаш латт. Къаьстта лоархІам болаш да мехка эгара лакхагІча лоашка лаача республикаех цаІ йолча Таджикистанера автомобильни наькъаш. ДІа-юха кхухьача деррига мухьий кхуллача деррига пассажирий итт даькъах нйс дакъа автомобильни транспорта хкоач укхаза. Пятилетка чакхйоалаш укхаза биллаи реконструкци яьн хургба кІанзарахарех дикагІдола чоалдане инженерни гІиреаш а долаш йола лоамашка гІолла бода ийъ бІаь километр совгІа никъ.

Мехка автомобилаш сихха дІасамъоваро, транспорт листагІен массагІен леларо дІадех наькъаш дІаьхдолга меттел, кхерам болаш леларгйолаш дика а, бокъона машенаш хІаманца кийдаь а хулга. Масала, хьожаргда вай, из дехкар практике цхьан Прибалтийски республике — Литовски ССР-е мишта кхоачашду.

Тахан тоьал листа наькъий сеть йолаш я Советски Литва: хІара эзар квадратни километр йолча территоре тІа 511 километр автомобильни наькъаш да. ЛерхІарашка дилача, укх гаргарча итт шера дІаэза хІана хилаш аьнна дукхагІа хургья укхаза лела транспорт. Цудухьа укхаза керда шиъ бола наькъий сеть юллаш латт технически эгара дикагІа йолча тайпара, хІацайоча хана мел эшадаш кхоачаш а деш кхерамзле ІалашъергІйолаш. ХІанзарча лоархІамегІарча наькъаптa капитальни реконструкци еш латт.

Кхоанена наькъий кхьа образец я дьвна цІа яккха йозгІеш ба дукха ха йоццаш билла Вильнюсера Каунасе бода автомобильни никъ. Из чІоагІа лоархІаме ба республика транспортни бувзамашта хинна ца Іеш. Москва — Минск — Калининград — Москва — Вильнюс — Рига оагІорахьа транзитни перевозкаш яра а. Хийца автомобилаш лелаш бинъ лостам а болаш бола керда асфальто-бетона никъ юкъе гІолла бекъаш бьццара оаса а бажийта ба. Транспорта сеца а юстара яла а 18 моттиг яьй наькъаца. Из атта хинна ца Іеш, хоза а дІахзарча ландшафтни проектированеи наькъа эстетикан вІадехараш ца яхара а ба. Лелача дана кхерам ца хилийтар дукха укхаза дІалаьхад шиъша а оагІорахьа чакхІилланна аситта гаьнаш дІаоагІилга, дІадьежача Іалама хозие бІаргагора новкъерле а сегІйоаш гаьн-гаьна йоаьшо юкъе а юташ гаьнаш дІайогІара кряница юкъе а йоалаь, хІаьта дІахьежачоа бІаргагуш дола сурташ ба-ба хилча, хоаш ма дарра, водитель кІезигагІа кІаьдлу.

Иштта дика параметраш йолаш да дукха-за йоццаш Вильнюсан Риганеи, Каунасан Клайпеданеи юкъе лакха дьладь керда бинъ лостам болаш дола тІехника автомобильни наькъаш. Долаш долча лоархІамегІарча автомобильни наькъашта реконструкци яра капитальни балхаш деш да. Республикерча ерригача йоккхийча городашта гаргакхоачача моттигашка шердеш латт автомобильни наькъаш. I-чеи II-чеи категорех долча наькъашка гІоргІа тІоа булл. Каунасан кхьча городаштен юстара гІолла транспорт леларгйолаш наькъаш дохкад, цудухьа цар урамаш мукъаьннай транзитни транспорт леларгйоайаш, кІезигьенай лела машинаш, хІаьта пунга хьежжа кІезигагІа хиннаб лелача транспортагахьара кхерам.

Автобусаш дукха лелача маршруташка хІамаарча тайпара йоаз бІаьш павильонаш хьоаьай, хІаьта автобусаш сецача дукхагІйолча моттигашка наькъаш шердаьд, пассажираштa перронаш яьй, гІандаш техал. Автомобильни наькъашкарча Іаламо хольнача моттигашка лаьрхІа водителашта саІаІеи машенаш сецен майдаш яьй. Лакха шуьнаш долча наькъий участкашка, тІаккхийтта чара юхалелхийташ йола аьшка-бетонни Іовнъеех дукхалелаш ухтакрайа совгІа, дукхача моттигашка хьалхо тІаккхийтача кхерам дукха кІезигагІа хулийтаи йола аьшка мукий керташ а. Магистралашка эгІа еррига а хІана яц эьина йола лаьйна эзаш сердалонно къегаш я.

Республике наькъа - транспорта хатараш хилара бахьанаш техкача гучадьлар, къахарча наькъашта реконструкци хьар аьнца бошка кхерамзле ІалашьергІйолаш. ХІана аьтча, реконструкци елга — из ма дарра аьтча, моттигера наькъаш шердарца, тІагІоллара тІоа тоабарца, нийсдарца магистральни наькъаш санна хулийтилга 'да. Цхьабакъда, городаштен юрташтен юкъе кхы цхьаькхаш доацаш хилар цар хьалхагІа а санна шоаьтa тІагІолла лелийта еза массе тайпара транспорт. кхьметтел тракторaш а гІулакхаш а. ХІаьна хІанэ санна транспортни средствaш масса лелача хана из Іалашьмате кхерамe да. Цудухьа республике наькъаш дахкара стратеги кердача пятилетке кІезиг - дукха хувценнай. Магистральни наькъаш кердача трассашка гІолла дехкаргда, дукхха кагий городаш, поселкаш, царна юкъера наькъаш юстара а дуташ. Цо йиш хулийтаргья транзитагІа лела транспорт моттигера мухьеш ухаш лелача машенех дІакъоастае, кхерам боацаш лелара хьелаш дикка тоадергда.

Ерригача Советски Союзе гІолла керда автомагистралаш шерра дьаьолга, долаш дола наькъаш тоадеген массагІа лелаергІйода тІа делгeи цар тІа гІолла лелаш кхерамзле ма могга дукхагІа Іалашьяра еча йоаккхьча еххе дувзаденна да. Из проблема къоастаяра къахьегаш ба Іилма-толлама институташ, проектни институтий Пачхьалкхен автомобильни инспекце специалисташ. Кердача пхе шера планах лаьцна шенача директиваш указанешка Советски Союза Коммунистически парте дехкарь оттадаьа транспорт лелара кхерамзле дикка дукхагІа Іалашъе. ХІаьта цун маІан фуд аьлча, из да, Советски мехка наькъий сеть лакхача технически параметрашца белгалъьнна ца Іеш, цунна эксплуатаци еча кхерамзлена мел эша хьалаш долаш дІадарна а белгалъьнна хургйолга.

Людвиг ИНДИК.
(АПН).

ПОЛЬСКИ ЭСТРАДА КОНЦЕРТ

Самардйнахь 1 Мая цIергIан бена зрителех хьалйзена зале хилар Польски Халкъан Республикерчу эстрадин коллективо оттадаь концерт. Советски Союзе гастролешка бола «Малодоси модна и» цха эстрадин коллективо шортгерна дуьхьа кагирхоех латт.

Зрителашта дос чу юкъахь «Альфос» цха а къонача шоиштаро Ирена Гронзельза кулсхьапешн дакъалоацан хилара ансамбле выступлений а.

Иштта хила хетаи ладийгIар гулбеннарана Эдвард Кишиевича дзьнахачо массеха ерсий наласт а. Вай городе бахкача Польски хьалашица и Шафранскан Анннс, Ковалек Мирослав, Ипйбланцу Калноне кулгалду эстрадин ансамбль а.

Хьошаша кхы а массена ди дохахьаргда Грозне.

I. БАГАЧАРОВ.

●

«СПУТНИК» — КЕРИЙ КИНОТЕАТР

Да сайранга лестан латт. Черноречьерчан микрорайона юкъе соц автобус. Сиха тулу пунна юкъе кIалнкаш, финигаш. Церна дайзар «Спутник» цха дIа-юха дела шоай кинотеатр.

Массеха шу да шофер а кинемеханик а Базеи Павел вола из кинотеатр вай городе дела.

ХIана дIадоладенная дешара керда шу. Цудукъа хIана-м шалашка а хьоашалгIа ухарлда кинотеатр. Цун репертуара юкъе да керий фильмаш.

Керан са тассе хьежаш хул кинотеатрага массаза а.

В. ВОЛКОВ.

●

КНИЖКАЙ ФОНД ОНДАЮВЛ

ВОРОНЕЖ. (ТАСС корр.). Дуней халкъашта юкъерча книжка шера хетадаь шIай доакър культурай савайрен Центральни парке. Лаьттан тIа бекача А. Кольцовайн, И. Никитинайн чIоагIа безам ба книжкаш дена. ХIана шоаша кулла гIа книжкаш тоа Воронежа библиотекашка ях шу хьалхегIа товаш кинарчу. Оцашошаш латт книжкай фонд а. 210 эзар керда том кхайчай укх гIоххьарча цхе шера горада ванчахьалкхен библиотекашша.

Книжка хьа иштта кхоала дайзар писательша И. Алехмен "В. Миротворцаеше. Сага вахаре книжка мел доаркIаше да яхаш дар моттегерча издательства викалаше, поэтина дь къамалаш.

О Л И М П И Й С К И Ч Е М П И О Н А Ш

4 сентябре советски шин легкоатлето шоай шолагIа олимпийски доша медалаш яьхар. Европа чемпиони рекордасмени волча кибалчиниа Борзов Валере керттерча олимпийски стадионерча 80 эзар зрителан дегаш гIоздаьхар 200 метр веддача котало а яьккха.

Спорт дукхаезарашта цIаьхха а бIаргагвайра гIетта волаш санна велла из спортсмен. Цига цо йоаль ха 20,0 сек. — Европа керда рекорд.

Цу тайппара олимпиадай историчу духьашиа котвоал советски спринтер — цкъа яьнна а ца. Iеш, шозза! Валерий Борзов — олимпийски ловзарашка 100 метр а 200 метр а водача котало яьккха эзгара хьалхара американски воаца спринтер.

ХIаьта советски спорт езараш кхы кIезигагIа доладохаш бацар Санеев Викторга. Межико хинначу Олимпиадан чемпионага. Цхьабакъда, Сухумерча агрономо доадазар шийга дахьа дог, цу дийнахь эзгара дикагIйола результатии хьа а хьекха — 17,33 м.

Кхалнаха юкъе лакхалла тусса дуча котьальний ФРГ-ера 16 шу даьнна спортсменка Ульрика Мейфарт, дунен рекорд — 192 см. — юха керда а йоаккхаш еррига фавориткаш эша а яь.

Юххьанца эзгара хьалха 1500 м мебайддинге а дуней керда рекорд — 4.06,5 — оттайир Краснодарерча хьехархочо Брагина Людмилас, цо шо оттаяь хиннача рекордал а 0,4 тIех а яьнна.

Олимпиаде цек дерашта юкъе чIоагIагIа бар американцаш — яьнй 29 номере 18 доша медаль. Цхьабакъда, дукхдаза царна нийсса къуьсаш хинаб кхыча межикй спортсменаш а. ДIахьача Олимпиадаш нийсвйча Кердача дунен цек дерашта хIанз кхоь кIезигагIа яьхар доша медалаш. ХIаьта юхадоагIача олимпийски ловзарашка кхозза хIана яц аьнна кIезигьергъя пека программа, хIана аьлча сон йоакха я на. ХIаьта белгала аьлча американцашкй пул чотах кхаьчад шоай дезагIа долча олимпийски соигIатех ондангIа доля дакъа.

Финальни поклехкарг из лекхинге а вай ватерполисташ хи чу боллашехьа а маркIа беттабала болабелар. хIаьта пул тIехьагIа бассейна йиста тIа хьагIа а кховсабенна, шоай тренер Блюменталь Анатолий хьалъай а яь, дIа-хьа а лоствахь цу кхессар. Иштта а команда — чемпионий традици. Ватерполни турнира эзгара тIехьарча матче советски сборно «ничья» йир Венгре командаца лайзача — 3:3. ХIаьта из «ничья» про вай кот а даьхар.

Олимпийски трасе дукхьалха йийкар Советски Союза гIаьи Межико неттел, олимпиадай деррига историе чуьх а дукхьалха. Шоай кразах ца тешача бакъча санна сийлен пьедестала тIа латтар шиан дола шо зIангта сат — киевлянин Семенов Владимира харьковчанин Целовальников Игора. ХIанзза доша медалаш яьхар цар тавлешаш тIа спринтерски хьовкарих даь котало [illegible].

Цу сарахьд Яни Тальеса яьнна доша медаль СССР сборнега тхьаь кхлагIа кхаьчар (американцашка — цаI кIезигагIа). Из, хетаргахьа, эзгара «халагIа» а яр. 28 шу даьнача Таллинерча преподавателa юкъьенцара дезагIа дозал долча штангистацита юкъе котало яьккхаре цигь айош 580 килограмм айе йийза халарах хиния а ца Iеш.

Яна Тальтса — вай эзгара наз боламагIа барех иальнне — сийле а яьккхар, шийх Iнкерзе деташ а алайтар. 500 килограмм кйль эзгара хьалхара ак дозал доаш хиннав из вар. Яна Тальтса спортсмен кхоллам, ирае долаш хиннабале а, атта вIадле а хиннабац. Дуь шу хьаллагIа, Межико, дошоча олимпийски медалага дог доахаш вар — ца. хIаьта а дотт-ар мара яьккханзар. Дукхача хана деш сатийсе сонгIат цуйга доагIаш кхаьча дий!

В. Кукушкин, А. Левйнсон, А. Стародуб, Ю. Хромов. (ТАСС).

СУРТА ТIА: В. Борзов, В. Санеев.

ИСКУССТВА ГОЙМАЙЧАШ — РЕСПУБЛИКА РАЙОНАШКА

Республика районашка а кхаьчад СССР-е Нохч - ГIалгIайчен автономей хьаь 50 шу дизара хетадьнча искусстваш цей. Вай зрителашта дукха дош Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни артиста Иосиф Кобзона дошта илли. Цов Лазаренко Капитолинаси доахачи иллешка ладугIа торо хилар укх деношка говод. Гудермесерча искусство ехаргй.

Иштта боккхача толамца чекидалар Велорусски ССР искусства заслуженни дейзела композитора И. Любана Сервоносвая, Дагестански АССР «Лезгинка» яхача халкхарех иллен ансамбле Нохай - Юртен дешка концерташ.

Грозерча промышленни предприятешка а хул искусства вIейна юкъе даьха лоацаш бола арташ. Иштта «Гипрогрознефтде» коллективе хьоашалгIа хиний РСФСР, Армянски ССР халкъа артистка. Лененски преме лауреат Долуханова Зара.

НАХА ДУКХАГIА ТОВАРАШ

Нохч - ГIалгIай АССР метигерча промышленности Министерствано чуйоагIача промышленни предприятей коллективашь дукха белхаш ду бахача наха эшад товараш дукхагIа доаладеда. ХIана берашта чиа, хьача, бургалши дракалоба бела пресса оттаеш лет «Художнико кхача фабрика. Дукхе ца гоеш бола бедоламурге уж. Цул тIеххьагIа цхьа фабрики арахеца продукци 70 эзар сома наха дукхагIа хургья.

Назрановски райпромкомбината хIанз велеча болалун ба кхалнехьх маIеча наьхех хашировани модельни хоса гIарс. Костиа цо кхолчаргба республикерча промышленни торерий ишкаша хьачахьа.

В. КОСТОЕВ.

ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

Дукха ха йоацаш ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь М. О. Бузуртанов керте а волаш вай республика кагирхой делегаци хилар Нохч-ГIалгIайчена воашал тессача Венгрея Комаромски области тьоашалгIа яха. Делегацица яр «Терек» яха футболни командея, мехкдаьтта института эстрадно-инструментальни ансамбле. Со а яр цу делегацица.

Хозача лиьан сайрййна Будапештски вокзале сецар тха поезд. Тхога хьежаш бар поезда духьал баьдка комсомола Комаромски обкома болхлой, предприятешкара а кооперативешкара а кагирхой.

Будапешта 60 километр мара гаьна йоацаш улла Комаромски области столица Тотабьнь яха город. Цига дIаккхьачача тхоай доттагIий бовзаш сайре хилар городской партийни школе.

ШолагIча дийнахь Iуйренна дена шоай город йовзийташ бар тхона венгерски доттагIий.

Къона ба укхаза баха дукхагIа болаш нах а. Шахтерий город я из. Хилар тхо шахташка а шахтерашца салоIача моттигашка а. Цига тхоа дайзар кагирхой бахаш, цар салоIемах лаьца дукха пайдане гIулакхаш. ХIаьта сарахьа городской стадиона тIа вай «Терек» моттигерча «Шахтер» яхача командаш футболах ловзар. Венгре футбольни чемпионате лакхехьарча лига доаваш команда я «Шахтер». Цудукхьа «Терек» счет 2 : 4 а йолаш яйшар.

Делегаце Венгре яьккхача юкъа яхо хилар Истергом, Тато, Кремтом яхача городашка. тхона бйра деррига дуней тIа цIи хоза Валатон яха Iам а. Цхьа ди дайхлор делегаце Венгре столица исторически моттигашка хьожаш а.

ХьатIаккхачар хозача мехка дикача наьха Iадика юкъе сайди ни. ПIндурганаш сона Венгре массех хаь. Бинлургбаш цига бийза доттагIий.

Е. БЕГЛЕЦОВА. В. И. Ленина цIерагIча ГИПЗ оператор.

ПАЙДАНЕ ЛЕКЦИ

Дукха ха йоацаш МагIалбика району Долйкорча культура ЦIагIа СССР хьаь 50 шу дизара хетаь лекци йийшар. Дукха нах гулбеннабяр цуьга ладувгIа. Лектора, «Ингушский» совхоза рабочкома председатела С. Алерсева мадарга дийцар Советски пачхьалкхе хьарах, цун исторически дозкIамех.

Лекци дика чакхъьяьлар.

Д. КАРТОЕВ.

Дика гIулакх дарах

Дийнахь а бус а дежурстве хул уж нах. Дага а доацаш сат лоацаш ду, дизар доагIа. Цу тайпара моттиг нийсъялча варцагIвоал дор. МассагIа да лазар! Цу деррига лешта а дарба де кийча хила веза из. Къаьстта дукха къахьега дезаш хул травматологически отделене. ХIара дийнахь дукха нах хул 1-ча городской больницерча травматологически отделене. Укхаза укхаенгу дезагIа дарба деш ба хирургаш. Крупенникова Лидия Федоровна, Чапанов Саварбик, Дзтуров Ахьмад, Сайдхаджиев Насрадин, хIабараш а. Царна хIана гIо ду медицински сестраша А. Шевченкос, Т. Андреевас, А. Мирзоеваца, Т. Рязанскас.

Укхазенна дика гIулакх даьтта ду цар. Цудукъа хIара лорах хIара медицински сестрах лаьца дукха дIайха дешаш кхаьчд укхенна жалобайн захладений книжка тIа. «Даьча гIулакхах дег тIара баркал хилда шоана, дика нах», — яхаш язду лоарах чу иш бенанча наха.

С. ВЕРЕКИН.

Ханал хьалха бувлараш

Грознески А. Шерипова цIерагIча мехдаьтта чакхдоахача завода къахьегамхоша дика толам баьккхаб чакхбаьнначa бархI бетта.

Завода установкашта юкъе укх шера ца хаддаш хьалха латташ я из. Николенко, Беглярова, Носачев керте латтача установкай коллективаш.

В. ДОЛГИХ. тха штата воаца корр.

Матче дакъалаьцараш накъабаьхар Рейкьявико

РЕЙКЬЯВИК, 4 сентябрь. (ТАСС спец. корр.). Дунен тIа хьалхаре моттиг дехкара лаьзаьнь шахматин матч чаккхьалар деда аьнна 3 сентябре сарахьа моттигерча выставкай Дворецa. из бутт гаргача хана из икокъалел сакъердамеи ахь даьттача моттиге, гулбелар. ФИДЕ президента М. Эйве дунен чемпиона Роберт Фишера кхарени венок а доша медаль а елар.

Иштта чIоагIа тIоараш а детташ безаме тIаийцар гроссмейстера сцена тIа ваьлча Борис Спасский а. Макс Эйве цунга медаль елар цуна.

Дворецe йийшар США-к СССР-ен гимнаш.

Макс Эйве аьлар, шахматистарa безам дIахе созбенахлара поаьстал даьл матче, Рейкъявико лаьтта ахь шахматни искусства историе чухь сийрда оагIув хилар. Цо баркал аьлар исландски шахматни федерацена матч вIашгIоз йоаккхаш цо беннха болх берах.

Доазол дехьара

ИНДОКИТАЕРА ТIЕМАШ

НЬЮ-ЙОРК, 6 сентябрь. (ТАСС). Къулдехьен Вьетнам мукъадеххара лазаштен сайгонски бIуна юкъе чIоагIа тIом латт Сайгона геттара юхе. Патриоташа тахан ятаха ябй къулбехьен — вьетнамски столицера, къулбеседангахьа 33 километр йолча мармонетилии эскара позиция. ЮПИ агентства беча хоамагIа, селхан йIаьхха хана тIом баьччи гIехьагIа г. Плейку мелчбуленгахьарча. Центральни платоа Ленинь ахо база йитанза болазар сайгонски бIу.

ХАНОЙ, 5 сентябрь. (ТАСС). Американски военщина керда зулам ду къулбехьен вьетнамски лаьттан тIа. АП агентства беча хоамагIа, США самолеташ 19 августе Сайгона гаьна йоацаш уллача Куги района дахьаж доалла веществаш тIохийгай. Из беньа долаш доккхий зенаш хинна сома беданашьтен дуга кхайтен. Iаламьнте дукха доахан цайнад, цу района юрташка бахача дукхача наха отравлени хиний.

Чангбай яхача доалагхарча районе 17 августе американски самолеташа напалмах чуйбалья бомбаш чуйийттай, хIаьта Тханьян яхача общинана — гарташ лелха бомбаш. Маьрша бахача наха юкъера боабь дукха нах ба.

АП агентства деча хоамагIа, Куангнам яхача провинцера дуга хлаш хIалакдар духье юрта боахама зуламдераш чухьйт противнико.

НЬЮ-ЙОРК, 6 сентябрь. (ТАСС). Камбоджийски патриоташа мехка столица малхбузехьа № 5 йолча стратегически шосса наькъа санна ние тIадаьхлаб пномпенски бIуна. АП агентства беча хоамагIа селхан Пномпена эскаро патриоташ цу лоорхIамехи магистрали тIара дIакховса гIертаи массаза сокна долалаьо декад.

ХАНОЙ, 5 сентябрь. (ТАСС). Лаоса халкъа-кортакуъален эскара подразделенеша 26 августера 1 сентябре кхаччалца Тутей агагIа баьча тIем тIа дIахо тIом бергбоацача вальккхе мосатагIчун 654 салтеш эскари, хоам бу Каонлн Патет - Лао агентства.

Агентства деча хоамагIа, Сиенкуанг провинце 1 сентябре лаосски патриоташа чуйттай мосатагIчун 3 самолети цхьа вертолети. Цу тайппара Лаоса территоре тIара чухийтта еррига американски самолеташ, вертолеташ хIанз 2.259-нега дIаккхаьчай.

КНДР-а столица Пхеньяне — вай лоацара йоккха город. Укхаза из къаьнара города йистош, гетта, кагий удлицилгаш, переулкаш яр еррига а тIом чакхбаьнначул тIехьагIа керда хьалъахь и. Укх тIеххьарча шерашка хьалъэттад дукха этажаш йола нах чуIа цIенош, хьахиннай шера улицаш, паркаш, сквераш, хьалъеш латт стадионаш.

СУРТА ТIА: Пхеньяна центральни майдаех цаI.

Г. Максимова сурт. ТАСС фотохроника.

ОЛИМПИЙСКИ ЮРТА ХИННА ДОВ

МЮНХЕН, 5 сентябрь. (ТАСС). Тахан укхаза хиннача пресс-конференце XX Олимпийски ловзарий организационни комитета викало хоам бир, олимпийски юртарча, Израиля спортивни делегаце членаш чуIеча здание чухьйлахб укхаза дувцачох, «Iаьржа сентябрь» яхача экстремистски палестински организацех бола нах. аьнна. Уж чухьалхар баьнаи ерлаш боабаь нах бе.

Белгалъяьча цу наьха труппа гера тIа а оттадаь спортивни делегаце вож членаш совцабень боагIабу. Израильски правительства израильски набахтенашкара 200 палестинец мукъавоаккхилга дIа а дехаш.

Израильски спортсменашна цхьона совцабаь здане нийсбеннаб иштта Уругваен Гонконген спортивни делегацей членаш а.

Мюнхенски полице тахан олимпийски юрта гобаьб, цун территоре тIа журналисташ кхоачаргбоацаш наькъаш дIакъайлад. Спортсменаш мара чакхбовлийтац полицейскеша.

ФРГ правительства официальни викало Алерса хоам баьб, канцлера В. Брандта «террористий гIулакхаш эзгара чIоагIагIча зайпара бехке даьд» аьнна.

Укхаза гучадьаннчох, советски делегаце викало олимпийски комитетага дIаккхайкадаьд из доз хинна шийна халахетилга, байначa нахах кодам а баьб.

ФРГ правительства заявлени

БОНН, 5 сентябрь. (ТАСС). ФРГ правительстве заседани хилар укхаза Мюнхене олимпийски юрта этта хьал дувцаш. Заседани чаккхьяьнначул тIехьагIа ФРГ правительства хепайзазони информацеи ведомства дIайоржаяьй Iоибай мехкий пачхьалкхечаштех правительствашта керте лоттарашка дахьийтача кхайкала текст. Кхайкарал дIа йоах: «Федеральни правительствана чIоагIа бохам баьб нах боабеш юхебисараштa боабара кхераш тIатувсаца дов дар бахьан долаш олимпийски машар юкъагIбаккхарах хиннача хоамо. ХIана из тIахьех цо дов даьраца совцабаь боагIабу ажаваташ мукъабелар дукха долла хIана дара».

Олимпиада юкъагIъяьккхай

МЮНХЕН, 5 сентябрь. (ТАСС). Дунен халкъашта юкъерча олимпийски комитето Олимпийски ловзарий организационни комитето решени яьй Мюнхенера Олимпийски ловзараш олимпийски юрта хиннача довнаьа дувзаденна хана юкъагIдаха аьнна. Тахан латта яьхаш мара чаккхъялалца дIахьорзьаш.

Олимпийски юрта районе бунлесвера салтий чубоалабу. ХьалхагIа а санна полицен салташ гобаь латт юрт.

Мюнхене венав ФРГ канцлер В. Брандт.

Социализма мехкашка

ГДР КХАШКА

ГДР ахархой белхаш сихдеш ха я хIанз: клаташ чуйиша лоидаш латт. Кхашка болх беш дукха юртбоахама техника я, цу юкъе эзгара кердагIча образецех йола машинаш я.

ГДР пхе шера плана тIа (1971 — 1975 шш.) оттадаьд юрта боахама дIахо механизаши елга. Продукци кхерагара чузивлаш а торгови сетей чакхйсахача предприятешкен дIанхьийтарга кхаччалца а долча деррига балхашта комплексни механизаци яра киръ лаьнаб.

Уж чоалхене дехкараш кхоачашдара дика торонаш я СЭВ-а доазонел чухьа дунен халкъашта юкъе специализаци кооперации яр. ХIанз ГДР кхашка шоаш дика хилар хьалъекхад «Кировец-70» яхача советски трактораша. Ялаташ дIаде лаьтта кийчдеча хана цу киз болча машинашо кхоачашбу хьалхагIа ворхI тракторо беш хиллар массел болх.

Ахархой дика гIоний а хиина дIаэттай «Е-512» яха комбайнаш. Уж хьаю «Фортшрит» яхача (Саксонии) халкъа комбинате. Цар двигателеш ЧССР-ера кхухьийт. ГДР-ен кхыча социалистически мехкийн кхашка хIанз болх беш я цу тайпара эзар комбайн. Царех пайда эц клаташ оврлача кийа а. ХIана цу комбайна кордал доакъош оттадеш да, гIаккха из йиш хулийтарга цун болха овсарле лакхъе.

ГДР-е юртбоахама балхашта механизаце яро хьахьохк: СЭВ-а Комплексни программе оттадаь социалистическа интеграце декхарш политике мийша кхоачашлу.

(АПН — «Панорама ГДР»).

ЛОСОСЬ — ЭКСПОРТЕ

Лосось хьалаьча Iамашка кхебара дунен тIа керттерчарех цхьа моттиг дIалоаш Словаке. Вай яхача хииа гонахьа латтача. Iамашка хьахулийт шиЙ тайпара естественни чкъьарий питомник. Цига ба ЧССР чкъьарий леладу боккха боахам. Укхаза кхоьнй Европе йоккхагIчарех йолча хьаладача Iамашка лососи форели кхебеча центрех цаI. Цу мехкерча промышлении чкъьарий мехка кхыча областашкен доазол дехьен дIаккхухьийт укхазара. Словаки чкъьарий лаладеча боахамий лосось мехкал хургловцаш хIанзле а даIемаб Канада, Испане, Франце, Швейцаре, Югославе, Финлянде, ГДР, ФРГ, Австре, Польша, кхыметтол Морокко а хишка.

ОПЕРА ПРЕМЬЕРА

УЛАН-БАТОР. (АПН соб. корр.). Монголе операи балетен пачхьалкхен театро дукхьашка оттаяьй «Кйязь Игорь» яха Бородина опера. Эрсий классика из произведени монгольски театра сцена тIа яьнпай режиссера Д. Лхасуренен советски режиссера М. Сулимовайн кулгалца.

РЕНСОНСКИ КОМБИНАТА МАРКА ТIА А ЛАТТАШ

ПХЕНЬЯН. (АПН соб. корр.). Дукха ха йоацаш корейски газеташа хоам баьб шера план хьалхъа кхоачашъяьча Ренсонски дулха комбината болхлой къахьегама толамех. Советски специалисташа дакъа а лоацаш хьалъяьй из комбинат. Тахан Ренсонски комбината марка тIа латташ йола дулха, сома, баьцаларий консерваши марша хьисапера хIамаши бIаргага йиш я КНДР моллагIча продовольственни тика тархеш тIа. Комбината продукци доазол дехьа йоххийт халкъа Корее.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 сентябрь

[illegible] — Передачай программа. [illegible] Керлаларан. [illegible] — Вос бола телевидени. Берашта. «Самукъане карандаше цун доттагIийн». 10.15 — Художественни фильм. 11.30 — [illegible] РСФСР заслуженни артиста [illegible]. 11.50 — Юртара белхаш [illegible]. 12.00 — Вос бола телевидени. XX-гIа ахкенара Олимпийски ловзараш. Мюнхенера передача. 14.00 — [illegible] документальни фильм. [illegible] — Передачай программа. [illegible] — КПСС XXIV-ча съезда Совдашта [illegible]. [illegible] (гIалгIай меттала). [illegible] — Документальни фильм. [illegible] — СССР а Нохч-ГIалгIай автономи а [illegible] 50 шу [illegible]. [illegible] (гIалгIай меттала). 17.10 — Нохч-ГIалгIай чу гIоала. Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 17.30 — Киножурнал. 17.40 — Концерт. 19.00 — Вос бола телевидени. [illegible]. 20.30 — Телевизионни театр миниатюр. [illegible] «Мелтава сетага» яхача телевизионни спектакля премьера. 21.00 — «Хаа». Информационни программа. 21.30 — Вос бола телевидени. XX-гIа ахкенара Олимпийски ловзараш. Мюнхенера передача. Пиестеаьча — нохчийн передачай программа.

8 сентябрь

[illegible] — Передачай программа. [illegible] Керлаларан. 9.40 — [illegible] творчества. 10.30 — «[illegible]» яха художественни фильм. 11.45 — Пиитнастка минут [illegible]. 12.00 — Вос бола телевидени. XX-гIа ахкенара Олимпийски ловзараш. Мюнхенера передача. 14.00 — Художественни самодеятельноста концерт. Чечабинскера передача. 14.30 — «[illegible]» яхача телевизионни документальни фильман премьера. 16.15 — Передачай программа. [illegible] — [illegible] культура а [illegible]. 16.40 — Киножурнал. 16.50 — [illegible] Адрамбек Шерипов (гIалгIай меттала). 17.20 — Нохч - ГIалгIай чу гIоала. Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 17.50 — Концерт. 19.00 — [illegible] Украински ССР. 20.00 — [illegible] Венгре [illegible]. ДоттагIалла сайре. 21.00 — «Хаа». Информационни программа. 21.30 — Вос бола телевидени. XX-гIа ахкенара Олимпийски ловзараш. Мюнхенера передача. Пиестеаьча — керлаш, передачай программа.

РАДИО

7 сентябрь

6.30 — Юртара вахар (гIалгIай меттала). 6.45 — «Вай [illegible]» яха корреспонденци (нохчий меттала). 6.57 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольская племя» газетий обзор. 7.35 — «Сердало» газета обзор. 8.10 — Передачай программа. 8.25 — [illegible] Даграев Ваидан яха концерт (нохчий меттала). 18.00 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 18.15 — Доалдара ширла (эрсий меттала). 18.30 — «[illegible]» яха [illegible] репортаж (нохчий меттала). 18.45 — Кхойта политико-массови болх [illegible] беседа (гIалгIай меттала). 19.00 — Керла хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 19.40 — «[illegible]» [illegible] (нохчий меттала).

8 сентябрь

6.30 — Юртара Iуйре (эрсий меттала). 6.45 — Яхье хьадьар (эрсий меттала). 6.57 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.35 — «Ленинан никъ» газета обзор. 8.10 — Передачай программа. 8.25 — Османа Фадрамана иллеш. 18.00 — Вай Даьхен [illegible] яхача [illegible] передача. 18.30 — [illegible] радиогазета (эрсий меттала). 19.00 — Керла хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ!

Тахан республике гIоалаш Грозне хувцалуш мордах а йолаш, лоадамa йовчах а йолаш, малхбоалехьара гIаьххьача боарме мух а хьеккхаш ха хила а фегара температура республике гIоалa 16—23, Грозне 21—23 градус йоахал йолаш хила а тарлу.

Кхоачан ламнек хувцалуш мордах а йолаш, доастамаш хувцалш гIаьххьача боараме мух а хьеккхаш ха хила а фегара температура буйсанна 10—15, дийнахь 24—29 градус йоахал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

ДIАДОЛАДЕННАД 1973 ШЕРА «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ЯЗЛУЛГА

Газета язлу бушана ерригача отделенешка а промышленноста транспорта, гIишлошъячa, предприятешкарчa, дешара заведенешкарчa, колхозашкарчa, совхозашкарчa, учреждеиешкарча, общественни организацешкарча кхайбалв деарадача общественни уполномоченнешка а гIоалa.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: цхьан шера — 3 сом 12 кепек, 6 бетта — 1 сом 56 кепек.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ 1973 ШЕРА «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАНЬА ЯЗЛЕ!

Редакторан заместитель М. М. ХАМХОЕВ

Газет [illegible] ду.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: 364051 г. Грозный-51 Ленина урам, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редакторa — 2-44-05; редакторa зам. — 2-68-11; Жаопнахьана секретарa — 3-34-33; [illegible] отдел 3-61-40, промышленноста отдел — 3-42-39; [illegible] отдел — 3-42-28, [illegible] — 2-68-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект 7/64.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051, г. Грозный, ул. Ленина 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора — 2-44-05, зам. редактора — 2-68-11; ответственного секретаря — 3-34-33, отделов партийной жизни и культуры 3-61-40, отдела промышленности — 3-42-39, отдела сельского хозяйства — 3-42-28, отдела писем и бухгалтерии — 2-68-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/64.

С05353. Заказ № 7221.